

ŠIAULIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS 2018 METAMS

I SKYRIUS ĮVADAS

Bendra informacija

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, remiantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 13 straipsnio 3 punktu, Šiaulių rajono savivaldybė kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą. Socialinių paslaugų planavimas rajono savivaldybėje – būtinybė nuosekliai ir veiksmingai planuoti socialines paslaugas rajone, stengtis padaryti jas kaip galima tikslesnes, labiausiai atitinkančias susiformavusios vietos bendruomenės lūkesčius ir efektyviai sprendžiančias iškilusias socialines problemas. Tai būtina priemonė siekiant strateginių rajono plėtros tikslų. Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas (toliau – planas) 2018 metams parengtas, vadovaujantis:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“;

2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“.

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano tikslai atitinka Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos tikslą: „Siekti efektyvios socialinės apsaugos bei užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę integraciją“. Jis yra orientuotas į šeimos stiprinimą, skurdo bei socialinės atskirties mažinimą. Socialinių paslaugų planas atitinka Šiaulių rajono savivaldybės strateginės plėtros plano 2017–2023 metams tikslus ir veiklos priemones, kurias įgyvendinus, pagerės neįgalųjų bei senyvo amžiaus asmenų, vaikų, netekusių tėvų globos bei asmenų, patyrusių socialinę riziką, integracija į visuomenę.

Identifikuojant Šiaulių rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, vadovautasi Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Šiaulių teritorinės darbo biržos, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių ir įstaigų, kitų įstaigų bei organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, pateikta informacija.

Socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslas

Socialinės paslaugos – tai socialinė pagalba, kurią gali gauti įvairaus amžiaus bei skirtingų socialinių grupių asmenys: tėvų globos netekę vaikai, socialinės rizikos vaikai ir jų šeimos, neįgalūs vaikai ir jų šeimos, suaugę neįgalūs asmenys ir jų šeimos, socialinės rizikos asmenys ir jų šeimos, socialinės rizikos šeimos, vieniši asmenys, benamiai ir kt. Šalyje socialinių paslaugų poreikis auga – visuomenė sensta, daugėja socialiai pažeidžiamų gyventojų. Todėl svarbu, kad būtų užtikrintas tikslingų ir veiksmingų socialinių paslaugų teikimas, suteiktos reikiamos kokybiškos socialinės paslaugos gyventojams.

Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslas – sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes spręsti savo socialines problemas, palaikyti socialinius ryšius su visuomene, taip pat padėti įveikti socialinę atskirtį. Bendrieji tikslai ir socialinių paslaugų teikimo organizavimas turi būti orientuoti į:

- gerai suplanuotas, realius bendruomenės poreikius ir finansines galimybes atitinkančias ir visoms (ypač labiausiai pažeidžiamoms) socialinės rizikos grupėms prieinamas socialines paslaugas kaip socialinės atskirties mažinimo veiksnį;

- bendruomenių ir nevyriausybinų organizacijų partnerystės su valstybės ir savivaldybės institucijomis stiprinimą bei dalyvavimo socialinėje veikloje aktyvinimą;

- persiorientavimą nuo stacionarių link kokybiškai ir kompleksiškai teikiamų nestacionarių socialinių paslaugų teikimo;

- į prevenciją, kompleksiškai teikiamas paslaugas šeimoms;

- į krizinių situacijų prevenciją, sukuriant krizių įveikimo pagalbos sistemą;

- pagalbos į namus seniems ir neįgaliems asmenims bei socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo namuose socialinės rizikos šeimoms ir jose gyvenantiems vaikams paslaugų teikimo apimčių didinimą;

- vaikų, likusių be tėvų globos, globos ir įvaikinimo skatinimą.

Socialinių paslaugų plano rengėjai

1 lentelė

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Darbovietė	Pareigos
1.	Ingrida Venciuviene	Šiaulių rajono savivaldybės administracija	Administracijos direktoriaus pavaduotoja
2.	Irena Simanauskienė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Vedėja
2.	Silva Timinskienė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Vedėjo pavaduotoja
3.	Virginija Kutkevičienė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius	Vyresnioji specialistė
4.	Ineta Navickaitė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Investicijų ir projektų valdymo skyrius	Vedėjo pavaduotoja
5.	Aldona Šidlauskienė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyrius	Vyresnioji buhalterė
Rengiant planą dalyvavo:			
1.	Aldona Laukienė	Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius	Vedėja
2.	Rasa Sabaliauskienė	Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	Direktorė
3.	Feliksas Rudzinskas	Kuršėnų vaikų globos namai	Direktorius
4.	Virginija Norvaišienė	VŠĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“	Direktorė

Informacija apie Socialinių paslaugų plano rengimą buvo patalpinta Savivaldybės interneto svetainėje, visoms socialines paslaugas teikiančioms įstaigoms, nevyriausybinėms organizacijoms buvo išsiųsti raštai dėl pasiūlymų pateikimo ir jų teikiamų paslaugų įtraukimo į rengiamą planą. Projektas buvo pristatytas savivaldybės Sveikatos ir socialinių reikalų komitetui.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

Bendra informacija apie Šiaulių rajono savivaldybę

Šiaulių rajonas yra išsidėstęs Lietuvos šiaurės vakarų dalyje – Rytų Europos lygumos pakraštyje, Lietuvos vidurio žemumoje. Šiaulių rajono savivaldybės teritorija žiedu juosia Šiaulių

regiono centrą – Šiaulių miestą. Šiaulių rajonas ribojasi su 6 kitais administraciniais vienetais: šiaurės vakaruose su Akmenės, šiaurės rytuose – Joniškio, vakaruose – Telšių, pietvakariuose – Kelmės, pietryčiuose – Radviliškio, rytuose – Pakruojo rajonais.

Šiaulių rajono savivaldybės plotas – 1 807 km², ir jie sudaro 2,77 proc. Lietuvos teritorijos. Rajono teritorija yra suskirstyta į 11 seniūnijų: Bubių, Ginkūnų, Gruzdžių, Kairių, Kuršėnų kaimiškąją, Kuršėnų miesto, Kužių, Meškuičių, Raudėnų, Šakynos, Šiaulių kaimiškąją.

Šiaulių rajono savivaldybės seniūnijos

Šaltinis: www.wikipedia.org

Gyventojų skaičius Šiaulių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė 41,2 tūkst. gyventojų. Vakariniėje rajono dalyje gyvena pietų žemaičiai varniškiai, o didžiojoje dalyje – vakarų aukštaičiai šiauliškiai. Vienintelis Šiaulių rajono miestas – Kuršėnai, kuriame gyvena 10,9 tūkst. gyventojų (2018 m. pradžios duomenys). Nuo Šiaulių Kuršėnų miestas yra nutolęs per 25 km. Kuršėnų miestas išsidėstęs abipus Ventos upės, prie Šiaulių–Palangos plento ir svarbios geležinkelio atšakos, vedančios į Vilnių, Klaipėdą ir Mažeikius. Miesto plotas – 1 192 ha. Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje yra įsikūrę 7 miesteliai (Bazilionai, Gruzdžiai, Kairiai, Kurtuvėnai, Kužiai, Meškuičiai ir Šakyna) ir 579 kaimai, iš kurių stambesni yra Aukštelkė, Bridai, Bubiai, Drąsučiai, Ginkūnai, Naisiai, Raudėnai, Verbūnai, Varputėnai.

Savivaldybės socialinės ekonominės ir demografinės situacijos įvertinimas

Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičius ir sudėtis

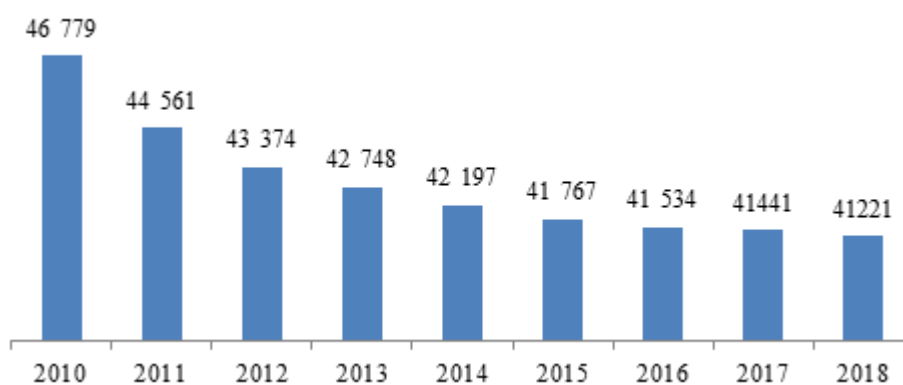
2 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius 2018-01-01
1.	Vidutinis metinis gyventojų skaičius, iš jų:	41 221
1.1.	<i>mieste</i>	10 921
1.2.	<i>kaimė</i>	30 300
2.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	<i>pensinio amžiaus gyventojai</i>	8 766
2.2.	<i>vaikai</i>	6 324
2.3.	<i>vaikai su negalia</i>	342
3.	Socialinės rizikos šeimos	167
3.1.	<i>vaikų skaičius jose</i>	336
4.	Globojamų vaikų skaičius, iš jų:	220
4.1.	<i>vaikai globojami šeimynose</i>	36

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų (šeimų) skaičius 2018-01-01
4.2.	vaikai glojami šeimose	129
4.3.	institucinė vaikų globa, iš jų:	55
4.3.1.	savivaldybės globos įstaigose	48
4.3.2.	valstybinėse globos įstaigose	6
4.3.3.	kitų savivaldybių globos įstaigose	1

Demografinė situacija

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, vidutinis metinis gyventojų skaičius 2017 metais Šiaulių rajono savivaldybėje siekė 41 441, o 2018 metų pradžioje jis buvo 41 221. Tai sudarė 15,52 proc. Šiaulių apskrities gyventojų.

Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus dinamika 2010–2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyventojų skaičius, kaip ir visoje šalyje, Šiaulių rajono savivaldybėje mažėjo. 2018 m. pradžioje, palyginus su 2010 m. pradžios duomenimis, gyventojų skaičius savivaldybėje sumažėjo 11,88 proc., tačiau lyginant su 2017 m. duomenimis gyventojų skaičius mažėjo tik 0,53 proc. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus skirtumas) 2017 m. sudarė -219, tai 9,88 proc. mažiau nei 2016 m., kai Šiaulių apskrityje šis rodiklis didėjo lyginant su 2016 m.

Šiaulių rajono savivaldybėje yra įsikūręs vienas miestas – Kuršėnai, kuriame 2018 m. pradžioje gyvena 10 921 gyventojas, šis skaičius sudarė 26,5 proc. Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų. Mieste ir kaime gyvenančių gyventojų santykis Šiaulių rajono savivaldybėje 2018 m. pradžioje siekė atitinkamai 26,5 proc. ir 73,5 proc. Todėl Šiaulių rajono savivaldybę galima vadinti kaimiškąja savivaldybe.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Šiaulių skyriaus duomenimis, 2018 m. pradžioje Šiaulių rajono savivaldybėje gyveno 8 766 pensinio amžiaus gyventojų (jų dalis bendrame gyventojų skaičiuje siekė 21,3 proc.).

Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai

Socialinių paslaugų poreikis ir socialinių paslaugų tinklo kūrimas priklauso nuo išorinių ir vidinių veiksnių.

Išoriniai veiksniai. Socialinių paslaugų poreikio tinklo plėtojimui įtakos turi politiniai veiksmai ir pokyčiai, veikiančys socialinės apsaugos politiką Lietuvoje, Lietuvos Respublikos įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys socialinę apsaugą. Socialinių paslaugų įstatymu didelis dėmesys skiriamas socialinių paslaugų infrastruktūrai,

efektyvesniam socialinės globos organizavimui, paslaugų kokybei ir kt. Socialinių paslaugų planavimo objektas yra socialinės paslaugos, kurias Savivaldybė planuoja savo teritorijos gyventojams ir kurių teikimą finansuoja iš savo biudžeto bei valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams. Planas rengiamas atsižvelgiant į 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programoje bei Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016–2018 metų strateginiame veiklos plane keliamus uždavinius bei tikslus:

- siekti vaiko ir šeimos gerovės;
- didinti viešųjų paslaugų prieinamumą;
- didinti bendruomeninių ir nevyriausybinų organizacijų vaidmenį;
- teikti integralios pagalbos (dienos socialinės globos ir slaugos) paslaugas;
- vykdyti socialinių paslaugų plėtrą;
- įgyvendinti šeimos gerovės ir vaiko teisių apsaugos politiką.

Vidiniai veiksniai. Ekonominiu požiūriu Šiaulių rajonas turi keletą strateginių pranašumų. Vienu iš svarbiausių pranašumų laikoma palanki geografinė padėtis – rajonas supa vieną iš didžiausių Lietuvos miestų, turinčių ekonominio-socialinio vystymosi potencialą. Miestą kertantys ar netoli jo praeinantys strategiškai svarbūs keliai ne tik yra svarbus bendrosios infrastruktūros elementas, bet ir gali būti rajono ekonominės veiklos traukos centru.

Kaip ir kitų šalies savivaldybių, Šiaulių rajono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį sąlygoja panašūs veiksniai: visuomenės senėjimas, negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas.

Visuomenės senėjimas. Senyvo amžiaus asmenys yra viena iš gausiausių ir labiausiai pažeidžiamų asmenų grupių, kurioms socialinių paslaugų poreikis nuolat didėja. Šią socialinę grupę veikia įvairūs veiksniai: pasitraukimas iš darbinės veiklos, sumažėjusios galimybės savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime, sveikatos problemos, negalia, našlystė, dezorientacija greitai besikeičiančioje aplinkoje. Ženkliai sumažėjus pajamoms ir nuolat augant būtiniausių produktų kainoms bei didėjant papildomoms išlaidoms (gydymas, vaistai ir kt.) mažėja senyvo amžiaus asmenų pragyvenimo lygis. Spartus visuomenės senėjimo procesas, ilgėjanti vidutinė gyvenimo trukmė, pablogėjusios socialinės ekonominės sąlygos, lemia augantį poreikį socialinėms paslaugoms (transporto organizavimui, pagalbos į namus paslaugoms, apgyvendinimo socialinės globos įstaigose). Įgyvendinant vyresniojo amžiaus asmenų 2012–2020 m. strategiją, siekiama, kad senyvo amžiaus ir neįgalūs žmonės kaip galima ilgiau oriai gyventų jiems artimoje aplinkoje – savo namuose, todėl šios paslaugos itin reikalingos vienišiams, senyvo amžiaus asmenims. Teikiant socialines paslaugas, gerinama ne tik senyvo amžiaus asmenų, bet ir jais besirūpinančių šeimos narių (suaugusių darbingo amžiaus gyventojų) gyvenimo kokybė – galimybė gauti artimųjų priežiūros paslaugas leidžia išlikti aktyviems darbo rinkoje. Didėjant vyresnio amžiaus žmonių skaičiui, ir mažėjant jų fiziniam aktyvumui, būtina ieškoti būdų išvengti dėl gyventojų senėjimo kylančių problemų ir sudaryti sąlygas vyresnio amžiaus asmenims gyventi pilnavertį gyvenimą.

Negalia. Neįgalieji – dar viena labiausiai pažeidžiamų asmenų grupė, kuriai reikia nuolatinės pagalbos. Dėl savo fizinės ar psichinės būklės bei nepritaiktos socialinės aplinkos neįgalieji praranda savarankiškumą, gyvenimo bendruomenėje įgūdžius, didėja jų socialinė atskirtis. Įgyvendinant neįgaliųjų socialinės integracijos tikslus, svarbu teikti paslaugas neįgaliesiems ir jų šeimoms, užtikrinti galimybes šiems asmenims dalyvauti visose gyvenimo srityse. Neįgaliųjų asmenų skaičius 1 000-iai gyventojų Šiaulių rajone kasmet didėja, panašios tendencijos išlieka ir kitose Lietuvos savivaldybėse. Tai didžiaja dalimi lemia pensinio amžiaus asmenų, kuriems nustatomas specialiųjų poreikių lygis, skaičiaus augimas, bendras gyventojų skaičiaus mažėjimas. Neįgaliųjų bei jų artimųjų gyvenimą dažnai apsunkina ir tai, jog ne visi neįgalieji sugeba prisitaikyti prie besikeičiančios aplinkos, įsitvirtinti darbo rinkoje. Tokiems asmenims labai svarbu suteikti galimybes dalyvauti neformaliojo užimtumo veiklose, padedančiose atstatyti fizinės, protinės, socialines ir profesines galimybes, suformuoti darbinis įgūdžius. Neįgalaus asmens gebėjimas dalyvauti įvairiose darbinės veiklos formose tiesiogiai priklauso nuo taikomų kompleksinės reabilitacijos priemonių efektyvumo, specialiųjų poreikių tenkinimo lygio. Atsižvelgiant į

demografinę, ekonominę ir socialinę Šiaulių rajono situaciją, specialiųjų paslaugų poreikis kasmet didėja. Asmenims, kuriems nustatyta vidutinė ar sunki negalia, reikalinga nuolatinė globa ar priežiūra, kurią sudėtinga užtikrinti tiek darbingo amžiaus šeimos nariams, tiek pensinio amžiaus ir turintiems sveikatos problemų artimiesiems, todėl gana dažnai šie asmenys apgyvendinami globos namuose. Siekiant sumažinti į globos namus patenkančių neįgaliųjų skaičių, labai svarbu užtikrinti efektyvų nestacionarių socialinių paslaugų teikimą.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. A1-435 patvirtintas Integralios pagalbos plėtros veiksmų planas, kuriame numatyta plėtoti integralios pagalbos (socialinė globa ir slauga) paslaugas senyvo amžiaus ir neįgaliems asmenims jų namuose visose savivaldybėse. Integralios pagalbos projektai bus finansuojami 2014–2020 metų laikotarpiu ES struktūrinės paramos lėšomis. Tai kompleksinė specialistų teikiama pagalba dienos metu asmens namuose. Jos teikimas, manoma, padės neįgaliuosius prižiūrintiems šeimos nariams tęsti dalyvavimą darbinėje veikloje, neprarandant įgūdžių.

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugas centras įgyvendina projektą „Integrali pagalba į namus Šiaulių rajone“. Projekto trukmė 33 mėnesiai. Suburtos integralios pagalbos (socialinės globos ir slaugos) profesionalių darbuotojų komandos, kurias sudaro bendrosios praktikos slaugytojas, slaugytojo padėjėjai, socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjai, masažuotojas / kineziterapeutas. Darbuotojai pas paslaugų gavėjus vyksta projekto lėšomis pirktais automobiliais.

Šiaulių rajono savivaldybė, siekdama sudaryti kuo palankesnes socialinės integracijos sąlygas asmenims, turintiems judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimus, organizuoja būsto ir gyvenamosios aplinkos pritaikymą, t. y. gyvenamųjų patalpų pritaikymą neįgaliųjų poreikiams specialiaisiais elementais (keltuvais, nuovažomis), koreguojant šiems žmonėms sunkiai prieinamas erdves (tualetus, vonias, balkonus). Būsto (aplinkos) pritaikymo neįgaliųjų poreikiams programa įgyvendinama valstybės ir savivaldybės biudžetų lėšomis.

Siekiant išlaikyti kuo didesnę neįgaliųjų savarankiškumą, gerinti jų fizinius, protinius, socialinius gebėjimus, valstybės biudžeto lėšomis kiekvienais metais remiami socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai, kurie įgyvendinami neįgaliųjų socialinės rehabilitacijos srityje veikiančių organizacijų (asociacijų, labdaros fondų, religinių bendruomenių, viešųjų įstaigų). Nuo 2012 metų savivaldybė organizuoja šių projektų įgyvendinimą ir skiria lėšų projektams finansuoti. Žemiau esančioje lentelėje pateikiama informacija apie 2013–2017 metais paramą gavusių organizacijų ir neįgaliųjų, dalyvavusių šių organizacijų veiklose, skaičių.

Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektai

3 lentelė

	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Organizacijų skaičius	10	10	12	8	9
Paslaugas gavusių asmenų skaičius	524	455	511	417	428

2018 m. Šiaulių rajono savivaldybė finansuos 10 Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų. Jų finansavimui skirta iš valstybės biudžeto 60 347,00 Eur ir 12 070 Eur iš savivaldybės biudžeto. Iš viso 72 417 Eur. Planuojama, kad paslaugas gaus 399 asmenys.

Įgyvendinus socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems projektus laukiami rezultatai – veikloje dalyvaus asmenys, turintys fizinę negalią, besiskundžiantys įvairiais susirgimais: aklieji ir silpnaregiai, kurtieji ir neprigirdintys, sutrikusio intelekto asmenys ir kt. neįgalieji.

Formuojant socialinės integracijos politiką rajone, siekiama bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis, atstovaujančiomis žmones su negalia, skiriamas dėmesys neįgaliųjų socialinės atskirties mažinimui bei jų socialinės integracijos didinimui. Įgyvendinant projektus, atkreipiamas visuomenės dėmesys į asmenis, turinčius negalią, jų galimybes ir gebėjimus. Bendradarbiaudamos su savivaldybe neįgaliųjų organizacijos sprendžia neįgaliųjų

socialines problemas, kurių sprendimų sėkmę lemia tai, kad tokių organizacijų struktūra yra lankstesnė, keliami mažesni reikalavimai, o tai leidžia operatyviau reaguoti į kliento problemą.

Socialinė rizika. Šią sąvoką apibrėžia Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas. Tai yra veiksmas ir aplinkybės, dėl kurių asmuo patiria ar susiduria su pavojumi patirti socialinę atskirtį. Socialinę riziką apibrėžia daugybė veiksnių: socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti vaikus stoka ir nebuvimas; vaikų (įvairių) visapusiškų fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų neužtikrinimas; psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta, smurtas; išitraukimas ar polinkis išitraukti į nusikalstamą veiklą; piktnaudžiavimas narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis, alkoholiu, priklausomybė nuo azartinių lošimų; elgetavimas, valkatavimas, skurdas ir benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas. Šiaulių rajone jaučiamas specialiųjų psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigų paslaugų poreikis socialinės rizikos asmenims, susiduriantiems su išvardintomis problemomis. Socialinės rizikos šeimose stokojama socialinių įgūdžių auklėjant vaikus, o vaikai, augę tokiose šeimose, dažnai mėgdžioja tėvų asocialų gyvenimo būdą, neturėdami tinkamo šeimos modelio pavyzdžio. Su tokia pačia problema susiduria ir daugelis vaikų, netekusių tėvų globos bei praradusių galimybę gyventi šeimoje.

Socialinės rizikos šeimų skaičius rajone

4 lentelė

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Socialinės rizikos šeimų skaičius	171	170	168	162	168	167
Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius	374	369	347	336	358	336

Socialinės rizikos šeimų skaičiaus kaita Šiaulių rajone nėra tolygi. 2015–2017 m. laikotarpiu šis skaičius nežymiai svyruoja. Tokį netolygų socialinės rizikos šeimų skaičiaus kitimą daugiausiai lemia tokių šeimų migravimas tarp savivaldybių. Socialinės rizikos grupei priskiriami asmenys yra labiau linkę keisti gyvenamąją vietą, tokiu būdu tikėdamiesi išspręsti kylančias problemas ar išvengti atsakomybės. Socialinės rizikos šeimų skaičiaus augimą iš dalies lemia ir augančios būtinąjo vartojimo prekių ir paslaugų kainos, lemiančios namų ūkių perkamosios galios mažėjimą.

2017 metų Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, Šiaulių rajono savivaldybėje tėvų globos netekusių vaikų buvo 220, iš jų: institucinė globa nustatyta 55 vaikams, šeimynose – 36 vaikams, šeimose – 129 vaikams.

Teikiant socialines paslaugas (tokias kaip socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, intensyvi krizių įveikimo pagalba ir kt.) galima sumažinti socialinių problemų mastą bei užkirsti kelią šių problemų plitimui.

Nedarbas. Nedarbas – viena iš pagrindinių skurdo ir emigracijos priežasčių. Kaip viena iš pagrindinių problemų, neleidžiančių bedarbiams įsitvirtinti ir išlikti konkurencingais darbo rinkoje įvardijama nepakankama kvalifikacija ir darbo patirties stoka. Ne mažiau svarbus veiksnys – pačių gyventojų motyvacijos stoka, kurią lemia tai, kad gyventojams dažnai finansiškai naudingiau gyventi gaunant pašalpas ir įvairias valstybės siūlomas kompensacijas bei lengvatas nei dirbti už minimalų darbo užmokestį, kurio neužtenka asmens poreikiams patenkinti. Šiaulių teritorinės darbo biržos duomenimis, Šiaulių rajone 2017 metais buvo įregistruoti 3 386 bedarbiai, iš jų: moterų 1 073 (48,8 proc.), vyrų – 1 126 (47 proc.). Iš viso nuo metų pradžios įdarbinti 2 153 rajono gyventojai, iš jų pagal neterminuotas darbo sutartis – 1 863 asmenys, pagal terminuotas darbo sutartis – 290 asmenys. Į aktyvios darbo rinkos politikos priemonės nusiųsta 517 asmenų, veiklą pagal verslo liudijimą vykdė 75 asmenys. 2017 metais registruoti bedarbiai sudarė 9,2 proc. apskrities darbingo amžiaus gyventojų. Registruotų moterų nedarbas padidėjo 0,8 ir sudarė 9,2 proc., vyrų padidėjo nuo 7,8 proc. iki 9,1 proc. Daugiausia darbingo amžiaus gyventojų buvo registruota bedarbiais Kelmės r. – 14,1 proc. ir Akmenės r. – 13,0 proc., mažiausiai Šiaulių mieste – 6 proc. ir Šiaulių r. – 8,5 proc. Darbo rinkoje neįsitvirtinantys gyventojai negali užtikrinti

pakankamų pajamų, reikalingų būtinųjų savo ir šeimos poreikių patenkinimui, todėl daugelis renkasi galimybę dirbti užsienyje.

Migracija. Gyventojų migracija – tai jų persikėlimas iš vienos vietos į kitą toje pačioje šalyje (vidinė migracija) arba užsienio valstybėse (tarpvalstybinė migracija). Analizuojant gyventojų migraciją, vadovaujamosi Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis, kurie atspindi tik registruotos migracijos duomenis, tad pateikiami duomenys skiriasi nuo realaus gyventojų judėjimo. Gyventojų skaičius Šiaulių rajone, kaip ir visose Lietuvos savivaldybėse, kasmet mažėja. 2017 m. natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus skirtumas) sudarė -219, tai 9,88 proc. mažiau nei 2016 m., kuomet Šiaulių apskrityje šis rodiklis didėjo lyginant su 2016 m.

Šiaulių rajono gyventojų migracija

5 lentelė

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Atvykusieji	1 474	1 541	1 608	1 832	2 045
Išvykusieji	1 887	1 855	1 834	1 920	1 882
Migracijos saldo	-413	-314	-226	-88	163

Natūrali gyventojų kaita ir migracija yra pagrindiniai demografiniai rodikliai, nurodantys gyventojų skaičiaus kitimą, kuris tiesiogiai susijęs ir su socialinių paslaugų poreikiu. Dažniausiai į didesnius miestus ar užsienio valstybes emigruoja jauni, darbingo amžiaus asmenys, o tai skatina Lietuvos visuomenės senėjimo procesą bei socialinių paslaugų poreikio vyresnio amžiaus asmenims augimą. Pagrindiniai tarptautinę migraciją lemiantys veiksniai – didesnė darbo pasiūla, didesnis darbo užmokestis bei palankesnė socialinės apsaugos sistema.

Europos pagalba maisto produktais labiausiai skurstantiems rajono gyventojams

Vienas iš socialinių paslaugų plėtros indikatorių yra paramos maisto produktais gavėjų skaičius. Europos pagalba labiausiai skurstantiems asmenims skiriama, kai vienam šeimos nariui ar vienam gyvenančiam asmeniui pajamos per mėnesį neviršija 1,5 valstybės remiamų pajamų (toliau –VRP) dydžio (t. y. 183 Eur). Paramos teikimą administruoja Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus specialistas, paramą skirsto seniūnijų darbuotojai. Paramos maisto produktais gavėjų skaičius kasmet mažėja, gana daug įtakos tokiam kitimui turi gyventojų skaičiaus mažėjimas, piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimai, sugriežtinti reikalavimai pašalpos gavėjams, sugriežtinta bedarbių registracijos darbo biržoje tvarka, padidintas minimalus darbo užmokestis ir kt. 2017 metais Europos pagalba maistu savivaldybėms teikta 6 kartus, ją gavo 4 350 rajono gyventojų.

Pagalbos maisto produktais gavėjų skaičius Šiaulių rajone

6 lentelė

Metai	Gavėjų skaičius
2013 m.	8 270
2014 m.	6 130
2015 m.	6 037
2016 m.	4 938
2017 m.	4 350

Socialinės paramos skyriaus duomenys

Esamos socialinių paslaugų infrastruktūros savivaldybėje analizė

Siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos, vis daugiau funkcijų organizuojant socialines paslaugas perduodama savivaldybėms, tad pagrindinė socialinių

paslaugų teikimo organizatorė Šiaulių rajone yra rajono savivaldybė. Socialinių paslaugų tinklą rajone sudaro stacionarias ir nestacionarias socialines paslaugas teikiančios įstaigos. Šias paslaugas rajone teikia biudžetinės, viešosios bei privačios įstaigos, seniūnijos ir nevyriausybinės organizacijos. Šiaulių rajone, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, didžiausias poreikis išlieka pagalbos į namus paslaugoms. Socialines paslaugas, teikiamas Šiaulių rajone, administruoja Šiaulių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius.

Kaimiškiosios teritorijos gyventojų problemos yra glaudžiai susijusios – ekonominės problemos lemia socialinių, sveikatos problemų atsiradimą ir atvirkščiai. Siekiant mažinti socialiai pažeidžiamų visuomenės grupių socialinę atskirtį, padėti šiems asmenims integruotis į visuomenę bei aktyvinti jų veiklą, skatinama nestacionarių socialinių paslaugų plėtra. Informacija apie Šiaulių rajone organizuojamų ir teikiamų socialinių paslaugų infrastruktūrą pateikta 7 lentelėje.

Šiaulių rajono socialinių paslaugų infrastruktūra

7 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Gavėjų skaičius	
				finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis	finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis
1.	Socialinės globos namai	Aukštelkės socialinės globos namai	Valstybės	6	6
		VšĮ „Senolių namai“	Privati	-	18
		Kuršėnų vaikų globos namai	Savivaldybės	50	9
2.	Dienos socialinės globos centrai	VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“	Viešoji įstaiga (viešasis juridinis asmuo)	7	20
3.	Savarankiški gyvenimo namai	VšĮ Senolių namai	Privati	1	-
4.	Socialinės priežiūros centrai	Lietuvos krikščioniško fondo Ginkūnų vaikų dienos centras	NVO	4	-
		Vaikų dienos centras „Vaikystės spalvos“	NVO	25	-
		Tarptautinės žmogaus gerovės asociacijos vaikų dienos centras (Kairių seniūnija)	NVO	13	-
		Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos Šiaulių skyriaus Kuršėnų vaikų dienos centras	NVO	22	-
		Tarptautinės žmogaus gerovės asociacijos vaikų dienos centras (Meškuičių seniūnija)	NVO	11	-
		VšĮ „Aukštelkės neformaliojo ugdymo akademijos Vaikų dienos centras“	Viešoji įstaiga (viešasis juridinis asmuo)	-	-
5.	Bendruomeninės įstaigos,	Šiaulių rajono neįgaliųjų draugija	NVO	-	-

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes organizacijos	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Gavėjų skaičius	
				finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis	finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis
		Kuršėnų miesto ir Šiaulių rajono žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Venta“	NVO	-	-
		Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyrius	NVO	-	-
		Šiaulių rajono neįgaliųjų draugijos sporto klubas „Atgaiva“	NVO	-	-
		Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šiaulių rajono Viltis“	NVO	-	-
		VšĮ „Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba“ (Kuršėnų užimtumo kambarys, Šiaulių rajonas)	NVO	-	-
		Šiaulių rajono išsėtinės sklerozės draugija	NVO	-	-
		Aukštelkės specialiosios olimpiados klubas, Šiaulių rajonas	NVO	-	-
6.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos	Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras	Savivaldybės	-	14
		VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys	Savivaldybės	12	25
		VšĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys	Savivaldybės	3	17
6.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos	VšĮ „Agapao reabilitacijos centras“, Romučių k., Šiaulių rajonas	NVO	-	-
		VšĮ „Eterna Vita“, Kušleikių k., Šiaulių rajonas	NVO	-	-
		Tarptautinė žmogaus gerovės asociacija, Ginkūnai, Šiaulių rajonas	NVO	6	-
7.	Šeimynos	Balčiūnų šeimyna „Aušrinė“	Šeimyna (viešasis juridinis asmuo)	12	-
		Kairių šeimyna „Giliukas“	Šeimyna (viešasis juridinis asmuo)	11	-
		Volosovų šeimyna „Fiesta“	Šeimyna (viešasis juridinis)	13	-

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Gavėjų skaičius	
				finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis	finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis
			asmuo)		

Kitose savivaldybėse perkamos socialinės paslaugos

8 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Gavėjų skaičius	
				finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis	finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis
1.	Socialinės globos namai	Akmenės rajono socialinių paslaugų namai	Savivaldybės	1	1
		Senjorų socialinės globos namai	Valstybės	-	1
		Jurdaičių socialinės globos namai	Valstybės	1	3
		Linkuvos socialinės globos namai	Valstybės	2	2
		Skemų socialinės globos namai	Valstybės	1	1
		Suvalkijos socialinės globos namai	Valstybės	-	1
		UAB „Senjorų namai“	Privati	2	2
		Utenos socialinės globos namai	Valstybės	1	4
		Veisiejų socialinės globos namuose	Valstybės	3	2
		VšĮ Rietavo parapijos senelių globos namai	Privati	1	1
		Raseinių r. Blinstrubiškių socialinės globos namai	Savivaldybės	2	1
		Zarasų socialinės globos namai	Valstybės	1	-
		UAB Sagera Beržėnų senjorų namai	Privati	15	12
		Dūseikių socialinės globos namai	Valstybės	1	1
		Ilguvos socialinės globos namai	Valstybės	-	1
Ventos socialinės globos namai	Valstybės	-	1		

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Gavėjų skaičius	
				finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis	finansuojamų valstybės biudžeto lėšomis
		Šiaulių vaikų globos namai „Šaltinis“	Valstybės	1	1
		Kepalių socialinės globos namai	Privati	4	6
		Lavėnų socialinės globos namai	Valstybės	1	3
2.	Dienos socialinės globos centrai	Šiaulių miesto specialiojo ugdymo centras	Savivaldybės	1	2
3.	Kitos įstaigos	Labdaros ir paramos fondas „Prieglobstis“ Benamių namai	Privati	2	-

Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu, vienas iš socialinių paslaugų organizavimo principų yra prieinamumas, t. y. paslaugų valdymas, skyrimas bei teikimas taip, kad būtų užtikrintas šių paslaugų prieinamumas asmenims (šeimoms) kuo arčiau jų gyvenamosios vietos. Šiaulių rajono socialines paslaugas teikiančių įstaigų tinklas nėra tolygiai išsidėstęs rajone, o tai turi didelę įtaką nevienodam socialinių paslaugų poreikio patenkinimo lygiui miesto ir kaimo vietovių gyventojams. Šiaulių rajono gyventojams socialinės paslaugos teikiamos ir socialinio darbo veiklos vykdomos vienuolikoje seniūnijų, Socialinių paslaugų centre, Socialinės paramos skyriuje, Vaiko teisių apsaugos skyriuje, dienos centruose, globos institucijose. Pagrindinis šių socialinių įstaigų tikslas – išspręsti asmens ir jo šeimos problemas, suteikiant paslaugų gavėjui reikalingas ir kokybiškas socialines paslaugas.

Senyvo amžiaus žmonėms ir suaugusiems su negalia teikiama pagalba sutelkta Kuršėnų mieste ir Meškuičių seniūnijoje. Tėvų globos netekusiems vaikams paslaugos teikiamos Kuršėnų vaikų globos namuose ir šeimynose: Kairių šeimynoje „Giliukas“, Egėliškių k., Kuršėnų k. sen.; Balčiūnų šeimynoje „Aušrinė“, Kuršėnų mieste; Volosovų šeimynoje „Fiesta“, Vijolių k. Socialinės priežiūros paslaugos socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams teikiamos seniūnijose, vaikų dienos centruose, kurie savo veiklą vykdo Kuršėnų miesto, Ginkūnų, Meškuičių ir Kairių seniūnijose.

Socialinių paslaugų plėtrą lemia ne tik socialinių paslaugų poreikis, pasiūla, kliento ar Savivaldybės galimybė mokėti už paslaugas, bet ir savivaldybės teritorijoje gyvenančių žmonių demografinė situacija, jų amžius, neįgalumas, sveikatos būklė, esamos socialinės problemos ir kt. Dėl pagalbos sprendžiant iškilusias problemas, informacijos, pagalbos krizių atvejais rajono gyventojai dažniausiai kreipiasi į jų gyvenamosios vietovės seniūnijas.

Bendrosios socialinės paslaugos yra labiausiai prieinamos rajono gyventojams. Šias paslaugas kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia vidutiniškai du socialiniai darbuotojai: specialistas socialiniam darbui ir socialinis darbuotojas darbui su socialinės rizikos šeimomis. Šie specialistai teikia informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo bei atstovavimo, o esant galimybei – aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne paslaugas. Minėtas paslaugas kartu su transporto organizavimo paslaugomis rajono gyventojams teikia ir Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras. Informavimo, konsultavimo, atstovavimo paslaugas teikia Socialinės paramos skyrius, Vaiko teisių apsaugos skyrius (toliau – VTAS) ir rajono nevyriausybinės organizacijos. Nevyriausybinės organizacijos papildomai teikia aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, sociokultūrinės paslaugas. Dalis nevyriausybinių organizacijų savo veiklą vykdo Kuršėnų mieste, 8 neįgaliųjų

draugijos padaliniai yra įkurti prie seniūnijų, taip sudarant galimybę minėtas paslaugas gauti ir kaimo vietovių gyventojams.

Specialiosios socialinės paslaugos: socialinė priežiūra (pagalba į namus, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas namuose bei institucijoje) ir socialinė globa (dienos socialinė globa, trumpalaikė ir ilgalaikė socialinė globa).

Pagalbos į namus paslaugas teikia Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro darbuotojai. Ši paslauga 2017 metais buvo teikiama neįgaliems senyvo amžiaus asmenims bei darbingo amžiaus asmenims su negalia visose seniūnijose ir yra prieinama visiems rajono gyventojams. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas nuo 2017 m. liepos 4 d. teikia 15 Socialinių paslaugų centro socialinių darbuotojų darbu su socialinės rizikos šeimomis. Minėtos paslaugos teikiamos Ginkūnų vaikų dienos centre, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyriaus vaikų dienos centre, Kuršėnų mieste veikiančiame vaikų dienos centre „Vaikystės spalvos“ bei Kairių ir Meškuičių seniūnijose veikiančiuose vaikų dienos centruose, kurių veiklą inicijavo Tarptautinė žmogaus gerovės asociacija. VšĮ „Senolių namai“ Savarankiško gyvenimo namų padalinys teikė apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugą.

Socialinė globa kaip ir kitos paslaugos skirta visiems rajono gyventojams, nepriklausomai nuo to, ar paslauga reikalinga miesto, ar kaimiškiosios vietovės gyventojams. Trumpalaikę / ilgalaikę socialinę globą rajone teikė Kuršėnų vaikų globos namai, šeimynos, VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centras ir VšĮ Kuršėnų ligoninės socialinės globos padaliniai bei VšĮ „Senolių namai“. Dienos socialinės globos paslaugas teikė VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“.

Socialinių paslaugų įvairovė Kuršėnų miesto seniūnijoje bei kaimiškiosios teritorijos seniūnijose nėra tolygi. Pastebimas poreikis plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą kaimiškiosiose rajono vietovėse. Toliau pateikiama trumpa informacija apie socialines paslaugas teikiančias įstaigas.

Socialinių paslaugų įstaigos neįgaliems ir senyvo amžiaus asmenims

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras. Biudžetinė įstaiga, tenkinanti senyvo amžiaus ir suaugusių asmenų su negalia poreikius, teikdama bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas. Iš jų:

Pagalba į namus. Viena iš ekonomiškiausių socialinių paslaugų rūšių, kurią teikiant mažėja stacionarios globos poreikis, gerinama žmonių gyvenimo kokybė, mažinama socialinė atskirtis. Psichologiškai asmeniui ji yra priimtinausia, nes sudaromos galimybės išlaikyti žmogų jam artimoje aplinkoje, nenutraukti ryšių su bendruomene. Šiaulių rajone teikiamų pagalbos į namus paslaugų kokybė yra optimali, paslaugos teikiamos 11 seniūnijų asmenims. 2017 metais priimti 24 nauji prašymai – paraiškos socialinėms paslaugoms gauti. Šios paslaugos teikiamos asmenims, kurie dėl amžiaus, neįgalumo, šeiminių padėties negali savimi pasirūpinti savarankiškai.

2017 metais pagalbos į namus paslaugos suteiktos vidutiniškai 116 asmenų.

Pagalbos į namus paslaugos kaina, gavėjų sumokėtas mokestis

9 lentelė

Metai	Pagalbos į namus gavėjai	Lankomosios priežiūros darbuotojai	Paslaugų gavėjų sumokėti mokesčiai (tūkst. Eur/mėn.)	1 paslaugos gavėjo priežiūros kaina (tūkst. Eur/mėn.)
2013 m.	129	17	3,57	70,96
2014 m.	123	17	2,97	80,51
2015 m.	121	17	2,57	77,72
2016 m.	120	17	3,92	51,35
2017 m.	116	17	4,8	41,38

Pagalbos į namus paslaugos gavėjai pagal seniūnijas

10 lentelė

Eil. Nr.	Seniūnija	Darbuotojų skaičius	Lankomų asmenų skaičius	Iš to skaičiaus moka už paslaugas
1.	Bubių	2	11	8
2.	Ginkūnų, Kužių ir Šiaulių k. s.	1	7	5
3.	Gruzdžių	2	19	19
4.	Kairių	1	4	4
5.	Kuršėnų kaimiškoji seniūnija	2	12	10
6.	Kuršėnų miesto seniūnija	6	45	38
7.	Meškuičių	1	3	3
8.	Raudėnų	1	5	5
9.	Šakynos	1	10	8

Specialaus transporto paslauga teikiama vadovaujantis Šiaulių rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 16 d. sprendimu Nr. T-323. 2017 metais Šiaulių rajono socialinių paslaugų centras specialaus transporto paslaugų suteikė 124 asmenims, kurie dėl ligos ar senatvės turi judėjimo problemų ir negali naudotis visuomeniniu ar individualiu transportu, taip pat mažas pajamas gaunantiems asmenims, kai pajamos (vienam šeimos nariui per mėnesį) yra mažesnės už VRP. Dalis gyventojų transporto paslaugomis naudojosi po kelis kartus. Iš viso specialaus transporto paslaugų suteikta 196 kartus. Už suteiktas specialaus transporto paslaugas 2017 metais mokėjo 3 asmenys. Į biudžeto sąskaitą įnešta 158,11 Eur. Paslaugą teikiantis specialus automobilis yra pritaikytas asmenų su vežimėliais transportavimui.

Palyginus su ankstesniais metais, poreikis šiai paslaugai kintantis: 2011 m. – suteikta paslauga 67 asmenims, 2012 m. – 125 asmenims, 2013 m. – 107 asmenims, 2014 m. – 114 asmenų, 2015 m. – 121 asmeniui, 2016 m. – 87 asmenims. 2017 m. – 124 asmenims.

Aprūpinimas techninės pagalbos priemonėmis. Techninės pagalbos priemonės – bet koks neįgaliųjų naudojamas gaminys, įrankis, įranga ar techninė sistema, padedanti išvengti, kompensuoti, sumažinti arba pašalinti sutrikusių funkcijų įtaką sveikatos būklei, asmens savarankiškumui, ugdymuisi bei darbinei veiklai. Priemonės perduodamos panaudos pagrindais laikinai naudotis. 2017 metais išduota neįgaliųjų techninės pagalbos priemonių: automatiškai reguliuojamų lovų – 65 vnt., universalių vežimėlių – 78 vnt., naktipuodžio kėdučių – 84 vnt., čiužinių nuo pragulų – 81 vnt., vaikštynių – 124 vnt., pažastinių ir alkūninių ramentų – 147 vnt. ir kt. Iš viso 641 vnt.

Techninės pagalbos priemonėmis aprūpinti 587 asmenys, kuriems nustatytas techninės pagalbos priemonių poreikis. Priemonių išdavimas pagal metus: 2011 m. išduota 444 vnt., 2012 m. – 504 vnt., 2013 m. – 596 vnt., 2014 m. – 498 vnt., 2015 m. – 627 vnt., 2016 m. – 673 vnt., 2017 m. – 641 vnt.

Kiekvienais metais išduodamų priemonių skaičius priklauso nuo tam tikrais metais esamo neįgaliųjų techninės pagalbos priemonių poreikio.

VŠĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys – 10 vietų ir VŠĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys – 24 vietos) teikiamos trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos. Jas gauna asmenys, kuriems nustatomas visiškas ar dalinis nesavarankiškumas. 2017 metais šiomis paslaugomis pasinaudojo 57 asmenys, iš jų: su sunkia negalia – 42 asmenys, be sunkios negalios – 15 asmenų. Asmenims su sunkia negalia paslaugos kompensuojamos iš valstybės biudžeto tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, o asmenims be sunkios negalios – iš savivaldybės biudžeto lėšų. Šiaulių rajono savivaldybės administracija kompensuoja likusią lėšų dalį iš savivaldybės biudžeto lėšų / valstybės biudžeto lėšų, skirtų asmenų su sunkia negalia socialinės globos paslaugoms finansuoti, bet ne didesnę globos

išlaidų dalį, negu Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu nustatyti maksimalūs trumpalaikės ar ilgalaikės socialinės globos išlaidų finansavimo dydžiai.

VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“. Teikiamų paslaugų sudėtis: informavimas, konsultavimas, bendravimas, kasdieninio gyvenimo ir darbinių įgūdžių ugdymas / palaikymas, laisvalaikio, maitinimo, asmeninės higienos, transporto bei kitos paslaugos, reikalingos asmeniui pagal jo savarankiškumo lygį. 2017 metais dienos socialinė globa teikta 27 neįgaliesiems, iš jų: 20 asmenų sunkios ir kompleksinės negalios ir 7 su vidutiniu neįgalumo lygiu. Paslaugų sutrikusio intelekto asmenims poreikis didėja. Dienos socialinės globos paslaugų gavėjai už jų teikimą moka 20 proc. nuo savo gaunamų pajamų.

Viešoji įstaiga aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, pritraukdama papildomų lėšų įvairioms sociokultūrinėms paslaugoms organizuoti. Projektinės veiklos paslaugų gavėjai yra 40 asmenų, iš jų su sunkia negalia – 28 asmenys ir 12 tėvų / globėjų. Įgyvendinant projektus vietinis jaunimas įtraukiamas į savanorystę. Nuo 2017 m. rugsėjo 31 d. pradėtos teikti laikino atokvėpio paslaugos (toliau – LAT). Numatoma LAT paslaugas suteikti 14 asmenų (pagal poreikį).

VšĮ „Senelių namai“. Socialinės globos padalinyje teikiamos trumpalaikės / ilgalaikės socialinės globos paslaugos pagyvenusiems bei suaugusiems, darbingo amžiaus asmenims, kurie dėl amžiaus, sveikatos būklės ar neįgalumo yra netekę gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Taip pat paslaugos teikiamos darbingo amžiaus asmenims su sunkia negalia bei paslaugų gavėjų šeimos nariams, globėjams, rūpintojams, kurie dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruotės, atostogų, šeimos ar darbo įsipareigojimų ir kt.) laikinai, darbo savaitę ar ilgesnį laikotarpį negali prižiūrėti šių asmenų arba kuriems reikalingos „atokvėpio“ atostogos. 2017 metais savivaldybė už suteiktas paslaugas šioje įstaigoje pagal socialinės globos lėšų kompensavimo sutartis globos paslaugų išlaidas kompensavo 18 asmenų su sunkia negalia.

Savarankiško gyvenimo namų padalinyje yra 15 vietų, į šį padalinį priimami asmenys, kurie yra pakankamai savarankiški, t. y. gali patys bent iš dalies pasirūpinti savo higiena, apranga, valgiu, laisvalaikiu, tačiau jau nebenori arba nebegali gyventi vieni ir kuriems reikalinga pagalba iš šalies. 2017 metais ši paslauga buvo kompensuota 1 rajono gyventojui.

Aukštelkės socialinės globos namai. Įstaiga prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vykdanči veiklą Šiaulių rajono savivaldybės teritorijoje. Jos paskirtis – užtikrinti ilgalaikę / trumpalaikę socialinę globą suaugusiems asmenims su proto negalia ar psichiniais sutrikimais, dėl kurių jie negali gyventi savarankiškai ir kuriems reikalinga nuolatinė specialistų priežiūra. 2017 metais paslaugų teikimas šioje įstaigoje buvo finansuotas 12 asmenų, iš jų 6 asmenims su sunkia negalia ir 6 asmenims be sunkios negalios.

Socialinės globos kompensavimas socialinės globos įstaigose. Šiaulių rajono savivaldybė kompensuoja socialinės globos paslaugas, teikiamas vaikams su negalia, darbingo ir pensinio amžiaus neįgaliesiems asmenims kitose savivaldybėse. Už suteiktas paslaugas kompensuojama pagal ilgalaikės / trumpalaikės socialinės globos lėšų kompensavimo sutartis. 2017 metais savivaldybė kompensavo socialinės globos paslaugas 84 asmenims šiose globos įstaigose: Utenos – 5, Skemų – 2, Jurdaičių – 4, Linkuvos – 4, Veisiejų – 5, Zarasų – 1, Akmenės – 2, Beržėnų – 27, Raseinių r. Blinstrubiškių socialinės globos namuose – 3, UAB „Senjorų namai“ – 4, Šiaulių specialiojo ugdymo centre – 3, Rietavo parapijos senelių globos namuose – 2, Senjorų socialinės globos namuose – 1, Ventos soc. globos namuose – 1, Suvalkijos socialinės globos namuose – 1, Dūseikių socialinės globos namuose – 2, Ilguvos socialinės globos namuose – 1, Šiaulių vaikų globos namuose „Šaltinis“ – 2, Lavėnų socialinės globos namuose – 4 bei Kepalių socialinės globos namuose – 10

Būsto pritaikymas neįgaliesiems. 2017 metais Savivaldybės administracija toliau vykdė būsto pritaikymo neįgaliesiems programą. Ši galimybė suteikta rajono gyventojams, turintiems ryškius ir labai ryškius judėjimo sutrikimus. 2017 m. pirmą kartą buvo vykdomas būsto pritaikymas neįgaliesiems vaikams su sunkia negalia. Pritaikytas vienas būstas iš valstybės biudžeto lėšų.

2017 metais buvo gauti 4 nauji prašymai dėl būsto pritaikymo neįgaliesiems darbų atlikimo. Informacija apie programų vykdymą pateikiama lentelėje.

Būsto pritaikymas neįgaliesiems Šiaulių rajone

11 lentelė

Metai	Gautų prašymų skaičius	Skirta lėšų iš valstybės biudžeto (tūkst. Eur)	Skirta lėšų iš savivaldybės biudžeto (tūkst. Eur)	Pritaikyta būstų	Laukė (-ia) eilėje
2013 m.	7	13,94	3,48	3	4
2014 m.	3	14,37	3,59	3	2
2015 m.	11	9,8	17,3	2	10
2016 m.	4	23,3	30,1	4	7
2017 m.	4	16,6	19,2	5	6

Socialinių paslaugų įstaigos vaikams, likusiems be tėvų globos

Kuršėnų vaikų globos namų tikslas – teikti kokybiškas socialines paslaugas, užtikrinti be tėvų globos likusių vaikų priežiūrą, sukurti tokią aplinką, kurioje jie galėtų saugiai ir tinkamai augti, vystytis ir tobulėti bei formuoti pilnavertę asmenybę. Vaikai patenka į globos namus, kai pripažįstama, kad tėvai nepajėgia užtikrinti išlaikymo arba šeimoje vaikui gyventi darosi nesaugu.

Vaikams teikiamos ilgalaikės / trumpalaikės socialinės globos paslaugos, globojamų vaikų amžius – iki 18 metų. 2017 metais šios paslaugos suteiktos 56 vaikams, iš jų 49 Šiaulių rajone gyvenantiems vaikams (ilgalaikė socialinė globa – 38 vaikams, trumpalaikė socialinė globa – 18 vaikų). 9 vaikai finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų, 1 iš jų Šiaulių rajono. 2017 metais Kuršėnų vaikų globos namuose apgyvendinta 14 tėvų globos netekusių vaikų, į šeimas grąžinta 10 vaikų, 4 vaikai išvyko pas globėjus, 2 vaikai įvaikinti.

Kuršėnų vaikų globos namuose dirba du atestuoti Globėjų ir įtėvių mokymo ir konsultavimo (toliau – GIMK) socialiniai darbuotojai.

Suteikta konsultavimo paslaugų (individualios pagalbos asmeniui, sprendžiant atvejus, susijusius su globa (rūpyba) ar įvaikinimu) atvejų skaičius – 46, informavimo – 37;

Globos (rūpybos) šeimoje ir įvaikinimo viešinimo priemonės – 28;

Pravestų įvadinių mokymų pagal Bendrą globėjų (rūpintojų) ir įtėvių rengimo programą dalyvių skaičius – 15.

Kitos pareiškėjo suteiktos paslaugos – 15.

Pagal projektą „Motinos ir vaiko priežiūra be vaiko atskirties“ dirbama su 5 šeimomis. Viena iš jų gyvena Kuršėnų vaikų globos namuose, teikiamos globos ir priežiūros paslaugos.

Globos namai pagal tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį, perduoda likusį be tėvų globos vaiką, socialinės rizikos vaiką prižiūrėti budinčiam globotojui taip pat kitokią pagalbą vaiko tėvams, siekiant grąžinti vaiką į šeimą.

Kairių šeimyna „Giliukas“, Balčiūnų šeimyna „Aušrinė“ ir Volosovų šeimyna „Fiesta“ – pelno nesiekiantys ribotos civilinės atsakomybės viešieji juridiniai asmenys, kurių veiklos tikslas – užtikrinti globojamų (rūpinamų) vaikų teisių ir įstatymų ginamų interesų įgyvendinimą ir apsaugą, sudarant palankias sąlygas šių vaikų fizinei, protinei, dvasinei, dorovinei bei socialinei raidai ir tokią šeimos aplinką, kokios reikia jų gerovei, kad tinkamai pasirengtų savarankiškai gyventi šeimoje ir visuomenėje. 2017 metais šeimynose buvo globojami 36 vaikai. Finansavimas šeimynų veiklai skiriamas iš valstybės ir savivaldybės biudžetų.

11 vaikų išlaikymui Kairių šeimynoje „Giliukas“ per šį laikotarpį panaudota 63,3 tūkst. eurų, iš jų 21,1 tūkst. eurų – savivaldybės biudžeto lėšos, 42,2 tūkst. eurų – valstybės biudžeto lėšos.

Balčiūnų šeimynoje „Aušrinė“ 12 vaikų išlaikymui panaudota 73,6 tūkst. eurų, iš jų 19,2 tūkst. eurų – savivaldybės biudžeto lėšos, 54,4 tūkst. eurų – valstybės biudžeto lėšos.

Volosovų šeimynoje „Fiesta“ 13 vaikų išlaikymui panaudota 69,6 tūkst. eurų, iš jų: 22,0 tūkst. eurų – savivaldybės biudžeto lėšos, 47,6 tūkst. eurų – valstybės biudžeto lėšos.

Vaikų dienos centrus: VšĮ „Eterna Vita“ vaikų dienos centras „Vaikystės spalvos“ (buveinė – Kuršėnų mieste). Šio dienos centro misija – vaikų gerovės užtikrinimas, teikiant socialines ir neformalaus ugdymo paslaugas Kuršėnų miesto ir Kuršėnų kaimiškiosios seniūnijų socialinės rizikos šeimose augantiems vaikams ir jų šeimos nariams. Vaikų dienos centras savo veiklą pradėjo 2013 m., jame 5 kartus per savaitę vyksta užsiėmimai, kuriuose dalyvauja vaikai nuo 7 iki 15 metų. Centre dirba socialinis pedagogas ir psichologas, kuriems talkina savanoriai. 2017 metais 25 vaikų maitinimui panaudota 4,3 tūkst. Eur.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Šiaulių rajono skyriaus vaikų dienos centras (buveinė – Kuršėnų m.). Vaikų dienos centras teikia paslaugas Kuršėnų miesto ir Kuršėnų kaimiškiosios seniūnijų nepasiturinčiose ir socialinės rizikos šeimose augantiems vaikams ir jų šeimos nariams. Vaikų dienos centras savo veiklą pradėjo 2015 m., jame 5 kartus per savaitę vyksta užsiėmimai, kuriuose dalyvauja vaikai nuo 6 iki 15 metų. Centre dirba socialinis darbuotojas, socialinis pedagogas ir savanoriai. Šio vaikų dienos centro veiklą pagal projektą finansuoja socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 2017 metais 22 vaikų maitinimui panaudota 3,3 tūkst. Eur.

Lietuvos krikščioniško fondo Vaikų dienos centras (buveinė – Ginkūnų sen.). Centro misija – siekti vaiko gerovės teikiant vietinės bendruomenės vaikams socialines ir neformalaus ugdymo paslaugas, ypatingą dėmesį skiriant vaikams, augantiems socialinės rizikos šeimose. Vaikams 4 kartus per savaitę teikiamos dienos užimtumo paslaugos. Keturių vaikų maitinimui panaudota 0,4 tūkst. Eur.

Tarptautinės žmogaus gerovės asociacijos vaikų dienos centrai Kairių ir Meškuičių seniūnijose. Vaikų dienos centrai, siekdami užtikrinti vaikų teisių bei teisėtų interesų apsaugą, teikia mokyklinio amžiaus vaikams, augantiems probleminėse šeimose, nemokamas socialines paslaugas. Šių paslaugų tikslas – vykdyti vaikų resocializaciją, integruoti juos į visuomenę, padėti prisitaikyti prie visuomenės normų ir sąlygų bei nuosekliai ir kompleksiskai šalinti esamas socialinės atskirties sąlygas. 2017 metais 24 vaikų maitinimui panaudoti 4,3 tūkst. Eur. Centrų specialistai dirba socialinį darbą su šių vaikų tėvais, skatindami juos geriau rūpintis, prižiūrėti ir auklėti savo vaikus.

Seniūnijose teikiamos paslaugos

Šiaulių rajono seniūnijose nuo 2017 m. liepos 4 dienos dirbo 13 specialistų socialiniam darbui ir 2 specialistai, dirbantys su socialinėmis išmokomis bei jų teritorijoje gyvenančiais įvairių socialinių grupių asmenimis.

Socialines paslaugas teikiančios nevyriausybines organizacijos

Nevyriausybines organizacijos yra svarbūs bendrųjų socialinių paslaugų teikėjai savivaldybėje. Jų teikiamų paslaugų kaštai mažesni, paslaugos lengviau prieinamos žmonėms bei tiksliau atspindi skirtingoms socialinėms grupėms priklausančių asmenų poreikius:

Šiaulių rajono neįgaliųjų draugija vienija 400 narių, iš kurių 43 turi visišką negalią. Draugija turi 8 padalinius (Kuršėnai, Gruzdžiai, Kužiai, Aukštelkė, Bubiai, Kairiai, Žadžiūnai ir Meškuičiai), kuriuose dirba kvalifikuoti specialistai, turintys socialinio darbo teikimo patirties. Draugija aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, kuria siekiama didinti neįgaliųjų socialinę integraciją bei ugdyti neįgaliųjų socialinius įgūdžius visose gyvenimo srityse.

VšĮ „Pagalbos ir informacijos šeimai tarnyba“ vienintelė tokio pobūdžio grupė Šiaulių rajone, įkurta prieš 14 metų. Kuršėnų užimtumo kambario tikslinė grupė – psichinę negalią turintys asmenys ir jų šeimos nariai. Įstaiga aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje siekdama įvairinti savo

vykdomas veiklas, skatinančias neįgaliuosius prasmingai ir kokybiškai leisti laiką bei atstatančias jų dvasines jėgas.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyrius. Vienija 50 narių, iš jų – 26 jaunimo atstovai. Draugijoje dirba apie 70 savanorių, padedančių organizuoti akcijas, lankančių senyvo amžiaus vienišus gyventojus bei vykdančių pirmosios pagalbos mokymus. Organizacija šešiolika metų teikia paramą Šiaulių rajono socialiai remtiniems asmenims labdarą drabužiais ir kt. daiktais, dešimtus metus dalyvavo projekte „Parama maisto produktais“, keletą metų įgyvendino neįgaliųjų integracijos projektus. 2015 m. įkurtas Raudonojo Kryžiaus draugijos vaikų dienos centras, kurį lanko 25 vaikai, augantys socialiai remtinose bei socialinės rizikos šeimose. 2016 metais pradėjęs veikti neįgaliųjų dienos centras, 2017 metai toliau tęsė savo veiklą. Jį lankė 25 neįgalieji.

Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šiaulių rajono Viltis“ vienija 69 narius, iš jų 38 neįgalūs asmenys (23 sunkios negalios). Paslaugų gavėjai – neįgalūs vaikai, jaunuoliai ir jų šeimos nariai. Bendrijoje vykdoma savivalbos ir užimtumo veikla, organizuojami kultūriniai renginiai, vykdomas socialinės reabilitacijos projektas. 21 neįgaliųjų lanko bendrijoje veikiančiame dienos centrą sutrikusio intelekto asmenims, 3 vaikai mokosi lavinamosiose ir spec. klasėse.

Kuršėnų miesto ir Šiaulių rajono žmonių, sergančių cukriniu diabetu, klubas „Venta“ vienija apie 50 narių. Siekiant didinti klubo narių savarankiškumą jiems teikiama įvairi socialinė, metodinė pagalba. Padedami medikų klubo nariai mokosi diabeto savikontrolės ir kitų įgūdžių, būtinų sergant cukriniu diabetu.

Šiaulių rajono išsėtinės sklerozės draugija įkurta 2014 metais ir vienija 34 narius. Didžiąją klubo narių dalį sudaro vyresnio amžiaus asmenys, kurių darbingumas nuo 0 iki 50 proc. Ypač daug dėmesio skiriama vienišiesiems klubo nariams, kurie laikomi labiausiai pažeidžiama ir nesaugia grupe.

Šiaulių rajono neįgaliųjų draugijos sporto klubas „Atgaiva“ vienija fizinę negalią turinčius asmenis, siekiančius gyventi aktyvų gyvenimą. Klubas vienija 32 narius, kurie sportinius gebėjimus lavina sporto būreliuose, klubuose, dalyvauja renginiuose.

Asociacija „Olimpikas“ vienija psichinę ir protinę negalią turinčius asmenis ir jų šeimų narius. Pagrindinis asociacijos, kurios veikloje aktyviai dalyvauja 25 nariai, siekis – per motoriką ir sportą neįgaliuosius reabilituoti ir integruoti į visuomenę. 2017 m. įgyvendino socialinės integracijos per kūno kultūrą ir sportą projektus. Projektuose dalyvavo apie 140 rajono neįgaliųjų, veiklai vykdyti buvo skirta 2 848 Eur (savivaldybės biudžeto lėšos 548,00 Eur, valstybės – 2 300,00 Eur).

Savivaldybės galimybių teikti socialines paslaugas ir socialinių paslaugų poreikio įvertinimas

12 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis:		10 000 gyventojų tenka vietų (41 441 gyv.)
		Įvertintas	Nepatenkintas	
1.	<i>Ilgalaikė socialinė globa</i>			
1.1.	Suaugę asmenys su negalia	9	0	2,16
1.2.	Senyvo amžiaus asmenys	27	2*	6,48
1.3.	Vaikai su negalia	-	-	-
1.4.	Vaikai, likę be tėvų globos	1	-	0,24
2.	<i>Trumpalaikė socialinė globa</i>			
2.1.	Suaugę asmenys su negalia	5	0	1,2
2.2.	Senyvo amžiaus asmenys	29	0	6,96
2.3.	Vaikai su negalia	-	-	-

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis:		10 000 gyventojų tenka vietų (41 441 gyv.)
		Įvertintas	Nepatenkintas	
2.4.	Vaikai, likę be tėvų globos	-	-	-
3.	<i>Dienos socialinė globa institucijoje</i>			
3.1.	Suaugę asmenys su negalia	4	0	0,96
3.2.	Senyvo amžiaus asmenys	-	-	-
3.3.	Vaikai su negalia	-	-	-
4.	<i>Dienos socialinė globa asmens namuose</i>			
4.1.	Suaugę asmenys su negalia	6	2**	1,44
4.2.	Senyvo amžiaus asmenys	10	-	2,4
5.	<i>Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose</i>			
5.1.	Suaugę asmenys su negalia	-	-	-
5.2.	Senyvo amžiaus asmenys	-	-	-
5.3.	Socialinės rizikos suaugę asmenys	-	-	-
6.	<i>Pagalba į namus</i>			
6.1.	Suaugę asmenys su negalia	1	0	0,24
6.2.	Senyvo amžiaus asmenys	23	0	5,52
7.	<i>Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje</i>			
7.1.	<i>Socialinės rizikos šeimos ir vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose</i>	75	-	18
8.	<i>Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose</i>			
8.1.	Socialinės rizikos šeimos ir vaikai, augantys socialinės rizikos šeimose	55	0	13,2
8.2.	Socialinės rizikos suaugę asmenys	-	-	-
9.	<i>Laikinas apnakvindinimas</i>			
9.1.	Socialinės rizikos suaugę asmenys	-	-	-
10.	<i>Kitos socialinės priežiūros paslaugos (laikino apgyvendinimo)</i>	5	0	0,72

* Neatitiko senyvo amžiaus asmens socialinės globos poreikio vertinimo kriterijų

** Neatitiko Integralios pagalbos (dienos socialinės globos ir slaugos) asmens namuose paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašo reikalavimų

Kai kurių socialinių paslaugų išvystymo normatyvai neatitinka patvirtintų normatyvų – nesant socialinių paslaugų poreikio. 2017 m. Šiaulių rajone nebuvo teikiamos trumpalaikės socialinės globos paslaugos vaikams su negalia, dienos socialinės globos paslaugos institucijoje senyvo amžiaus asmenims ir vaikams su negalia, laikino apnakvindinimo paslaugos socialinės rizikos suaugusiems asmenims.

Savivaldybėje organizuojamų socialinių paslaugų analizė

Siekiant įvertinti socialinių paslaugų poreikį rajono savivaldybėje, pateikiama socialinių paslaugų analizė pagal atskiras paslaugų gavėjų grupes bei socialinių paslaugų rūšis, atliekama socialinių paslaugų pasiūlos analizė, aptariamoms savivaldybės organizuojamos ir jos teritorijoje veikiančios kitų institucijų teikiamos socialinės paslaugos.

Neįgalūs vaikai ir suaugę asmenys. Socialinės paramos skyrius organizuoja būsto pritaikymą neįgaliesiems, Socialinių paslaugų centras aprūpina techninės pagalbos priemonėmis, teikia rajono neįgaliesiems bendrąsias socialines paslaugas: konsultavimo, atstovavimo, tarpininkavimo, transporto organizavimo bei specialiąsias socialines paslaugas (pagalba į namus).

Asmenims su negalia kaip ir senyvo amžiaus asmenims teikiamos pagalbos į namus paslaugos. 2012 m. šios paslaugos buvo suteiktos 115 asmenų, 2013 m. – 125 asmenims, 2014 m. – 123 asmenims, 2015 m. – 121 asmeniui, 2016 m. – 120 asmenų, o 2017 m. – 116 asmenų. Didžiausias šios paslaugos gavėjų skaičius Kuršėnų mieste. Šis skaičius nuolat kinta, tačiau paslauga teikiama visose seniūnijose, yra prieinama visiems rajono gyventojams, o jos poreikis tenkinamas.

VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“ teikia dienos socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su sunkia ir vidutine kompleksine proto negalia, leidžiančias užtikrinti kokybišką paslaugų teikimą, atsižvelgiant į neįgaliųjų poreikius. Dienos centre besilankantys neįgalieji lavinami, ugdant jų socialinius, darbinius, kasdieninio gyvenimo įgūdžius, organizuojamas jų laisvalaikis, maitinimas, suteikiama transporto paslauga atvykti į dienos centrą ir grįžti į namus bei teikiamos kitos paslaugos, reikalingos asmeniui pagal jo nesavarankiškumo lygį.

Aukštelkės socialinės globos namai užtikrina ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimą suaugusiems asmenims ir senyvo amžiaus asmenims, turintiems proto ar psichikos negalią.

Šiaulių rajono savivaldybės gyventojams 2017 metais trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugų teikimą neįgaliems asmenims užtikrino VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys, VšĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys ir VšĮ „Senolių namai“. Socialinės paramos skyrius organizavo neįgalių asmenų apgyvendinimą kitų savivaldybių globos įstaigose, atsižvelgiant į asmens ar jo artimųjų pageidavimą.

Neįgaliesiems socialinės reabilitacijos paslaugas taip pat teikia Šiaulių darbo birža, neįgaliuosius atstovaujanti nevyriausybinė organizacija, socialinių paslaugų, sveikatos, švietimo, kultūros ir sporto įstaigos. Šios įstaigos ir organizacijos teikia profesinės reabilitacijos, socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo paslaugas, organizuoja kultūrinę ir sportinę neįgaliųjų veiklą. Neįgaliuosius pagal negalios pobūdį ir jų šeimos narius atstovaujančių organizacijų veikla yra itin svarbi siekiant sėkmingos neįgaliųjų socialinės integracijos užtikrinimo.

Senyvo amžiaus asmenys. Senyvo amžiaus asmenims, kaip ir neįgaliesiems organizuojamos apgyvendinimo socialinės globos įstaigose paslaugos, atsižvelgiant į jų ar artimųjų pageidavimą bei finansines galimybes mokėti už teikiamas paslaugas. Rajone nėra globos namų senyvo amžiaus asmenims, todėl šią paslaugą teikė VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys, VšĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys ir VšĮ „Senolių namai“. Ji teikiama asmenims, kurie dėl senyvo amžiaus bei negalios negali gyventi vieni. Dažniausiai jiems nustatytas nuolatinės slaugos poreikis, o specialiosios priežiūros paslaugų nepakanka. Senyvo amžiaus asmenys taip pat turi galimybę apsigyventi VšĮ „Senolių namai“ savarankiško gyvenimo namuose, kur paslaugos teikiamos iš dalies savarankiškiems asmenims, nereikalaujantiems nuolatinės priežiūros. Jie turi galimybę savarankiškai tvarkytis butyje, mokėti mokesčius, gamintis maistą, įstaigos socialiniai darbuotojai teikia tik dalinę pagalbą.

Socialinės rizikos šeimos. Vaiko teisių apsaugos skyriaus duomenimis, 2017 metais rajone buvo 167 socialinės rizikos šeimos, kuriose augo 336 vaikai. Nuo 2017 m. liepos 4 d. socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugas socialinės rizikos šeimoms teikia VšĮ Socialinių paslaugų centre dirbantys 15 socialinių darbuotojų darbui su socialinės rizikos šeimomis, kurie bendradarbiauja su policija, Vaiko teisių apsaugos skyriumi, įstaigomis bei institucijomis, teikdami informaciją apie savo aptarnaujamoje teritorijoje gyvenančias šeimas. Socialinių įgūdžių ugdymo veiklą vykdo ir vaikų dienos centrai (Lietuvos krikščioniškojo fondo Ginkūnų vaikų dienos centras,

dienos centras „Vaikystės spalvos“ Kuršėnų mieste, dienos centrai Kairių ir Meškuičių seniūnijose, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyriaus vaikų dienos centras), teikiantys vaikų priežiūros bei užimtumo dienos metu paslaugas, vykdančios žalingų įpročių prevenciją, dirbantys su vaikais ir jų šeimos nariais bei teikiantys sociokultūrinės paslaugas.

Vertinant esamą situaciją, tikslinga vaikų dienos centrų ir krizių centrų paslaugas plėtoti visose kaimiškosiuose seniūnijose, kuriose gyvena nemažas skaičius socialinės rizikos grupei priklausančių bei socialiai remtinų šeimų.

Tėvų globos netekę vaikai. Apžvelgiant ankstesnių metų duomenis, galima teigti, kad tėvų globos netekusių vaikų skaičius kito kiekvienais metais: 2013 m. – 47 vaikai, 2014 m. – 18 vaikų, 2015 m. – 46 vaikai, 2016 m. – 56 vaikai, 2017 m. – 55 vaikai. Vaikai, netekę tėvų globos, 2017 m. buvo apgyvendinami šeimynose, šeimose. Kuršėnų vaikų globos namuose teikiamos kokybiškos vaikų globos paslaugos, tačiau institucinė globa negali užtikrinti visapusiško vaikų poreikių tenkinimo bei tinkamo paruošimo savarankiškam gyvenimui. Iš globos namų išėjusių vaikų situacija dažnai būna sudėtingesnė nei globojamų šeimose. Todėl 2018 metais Šiaulių rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, planuojama orientotis į bendruomenines paslaugas, mažinti globos namuose augančių vaikų skaičių, tokiu būdu padedant globotiniams efektyviau integruotis į visuomenę. Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 patvirtintas Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams planas. Šiuo planu siekiama 2014–2020 metų laikotarpiu numatyti nuoseklius ir koordinuotus veiksmus, skatinančius perėjimo iš institucinės socialinės globos prie paslaugų neįgaliesiems suaugusiems asmenims, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, vaikams ir jaunimui, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, ir likusiems be tėvų globos vaikams, įskaitant kūdikius, šeimoms bendruomenėje ir pagalbos šeimai, globėjams (rūpintojams) sistemos kūrimą. Šiaulių rajone įregistruotos trys šeimynos, kurių teikiamos socialinės globos paslaugos yra ne tik ekonomiškai efektyvesnės, bet ir kokybiškesnės, nes globojamiems vaikams sudaromos sąlygos, artimos biologinėje šeimoje gyvenančių vaikų gyvenimo sąlygoms. Dėl to sumažėja vaikų socialinės atskirties rizika, užkertamas kelias daugelio socialinių, psichologinių bei pedagoginių problemų kilimui visais vaikų raidos etapais. Siekiant geresnės paslaugų kokybės bei ekonominio efektyvumo, tikslinga plėsti šeimynų teikiamas trumpalaikės bei ilgalaikės socialinės globos paslaugas tėvų globos netekusiems vaikams, aktyvinti globėjų, tėvų paiešką. 2016 metais Šiaulių rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas papildomo finansavimo skyrimas pilnamečiams besimokantiems globotiniams.

Socialinės rizikos suaugę asmenys. Tai darbingo amžiaus asmenys, socialiai atskirti dėl elgetavimo, valkatavimo, piktnaudžiavimo alkoholiu, narkotinėmis ir kitomis psichotropinėmis medžiagomis, priklausomybės nuo azartinių lošimų, įsitraukimo ar polinkio įsitraukti į nusikalstamą veiklą ir iš dalies ar visiškai netekę gebėjimų savarankiškai rūpintis savo (šeimos) gyvenimu bei dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Šiaulių rajone socialinės adaptacijos priemonių tinklas socialinės rizikos suaugusių asmenų grupei nėra pakankamai išplėtotas. Šiaulių rajonas supa Šiaulių miestą, tad gana didelė dalis šiai grupei priklausančių asmenų įsilieja į miesto gyventojų gretas. Taip šiek tiek palengvinamas kylančių problemų sprendimas, tačiau šios problemos išlieka.

Į Socialinės paramos skyrių besikreipiantiems asmenims 2017 m. dažniausiai buvo teikiamos bendrosios socialinės paslaugos: informavimas ir konsultavimas. Tarptautinė žmogaus gerovės asociacija (iki 2017-07-31) bei Labdaros ir paramos fondo „Prieglobstis“ „Benamių namai“ (nuo 2017-11-01), esantys Domeikių k., Joniškio rajone, 2017 m. suteikė laikinojo apgyvendinimo paslaugas 8 socialinės rizikos grupei priklausantiems asmenims (3,3 tūkst. Eur), tačiau ir toliau išlieka laikino gyvenimo namų poreikis. Prastėjant ekonominei situacijai ši problema tampa vis aktualesnė ir itin paastrėja sutrikus asmenų, neturinčių nuolatinės gyvenamosios vietos, sveikatai. Atsidūrę gydymo įstaigoje, tokie asmenys negauna tinkamos jiems reikalingos pagalbos, o ir patys dažnai sukelia nemažai problemų įstaigai pažeidinėdami vidaus tvarkos taisykles. Šiai asmenų grupei reikia organizuoti ir teikti regionines socialines paslaugas psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigose.

Rajono teritorijoje savo veiklą su rizikos grupei priklausančiais asmenimis vykdo dvi įstaigos. VšĮ „Agapao reabilitacijos centras“ – socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenė vyrams, kurios tikslas – padėti priklausomiems nuo narkotikų, alkoholio ir psichotropinių medžiagų integruotis į visuomenę. Reabilitacijos trukmė – 1 metai ir ilgiau, vienu metu bendruomenėje gali gyventi 22 asmenys. VšĮ „Eterna Vita“ – socialinės psichologinės reabilitacijos bendruomenė, konsultuojanti sergančius priklausomybės ligomis, siunčia sergančiuosius į gydymo įstaigas, motyvuoja gydymuisi ir reabilitacijai. Vienu metu bendruomenėje gali gyventi 18 asmenų, reabilitacija įprastai trunka 12–18 mėnesių.

Analizuojant socialines paslaugas teikiančių darbuotojų darbo efektyvumą ir įvertinus tai, kad didžioji dalis rajono teritorijos – kaimiška, bei siekiant, kad Šiaulių rajone teikiamos socialinės paslaugos būtų teikiamos laiku, kokybiškai ir efektyviai, socialiniams darbuotojams (specialistams socialiniam darbui bei socialiniams darbuotojams darbui su socialinės rizikos šeimomis) planuojama organizuoti mokymus bei dalyvavimą supervizijos procese, kurių dėka darbuotojai galės gilinti žinias bei kelti kvalifikaciją.

Socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje

13 lentelė

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius
		Iš viso	Iš jų finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:			
1.1.	Biudžetinėse:	31	21	40
1.1.1	Kuršėnų vaikų globos namai	13		20
1.1.2.	Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras - socialinis darbuotojas; - socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis	3 15	21	20
1.2.	Viešosiose įstaigose:	9	-	24
1.2.1.	VšĮ „Senolių namai“	2	-	10
1.2.2.	VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“	3	-	6
1.2.3.	VšĮ „Eterna Vita“	1	-	6
1.2.4.	VšĮ Šiaulių rajono pirminės sveikatos priežiūros centro Socialinės globos padalinys	2	-	2
1.2.5.	VšĮ Kuršėnų ligoninės Socialinės globos padalinys	1	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje:	15		
2.1.	Seniūnijų specialistai socialiniam darbui	13	-	
2.2.	Specialistai (seniūnijose)	2	-	-
	Iš viso	55	21	64

Socialinių darbuotojų išsilavinimas. Iš viso Šiaulių rajono savivaldybės administracijoje (seniūnijose) bei socialinių paslaugų įstaigose dirba 55 socialiniai darbuotojai ir 64 socialinio darbuotojo padėjėjai, turintys reikiamą išsilavinimą ir toliau aktyviai dalyvaujantys mokymuose, siekiant tobulinti kvalifikaciją bei gilinti turimas žinias.

Ankstesnių metų socialinių paslaugų plano įgyvendinimo rezultatų trumpa apžvalga

2017 metais įgyvendinti socialinių paslaugų plane numatyti uždaviniai – Šiaulių rajono gyventojams buvo teikiamos numatytos socialinės paslaugos, kurias pagal asmens savarankiškumo

lygį teikė savivaldybės įstaigos, biudžetinės, viešosios socialinių paslaugų įstaigos bei nevyriausybinis sektorius.

Atsižvelgiant į gyventojų poreikius buvo siekiama išlaikyti tas pačias teikiamų socialinių paslaugų – dienos socialinės globos institucijose neįgaliesiems, pagalbos į namus, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo namuose, transporto organizavimo bei kitų reikalingų paslaugų apimtį. Pagrindiniais socialinių paslaugų gavėjais išlieka neįgalūs, senyvo amžiaus asmenys, socialinės rizikos šeimos, suaugę socialinės rizikos asmenys, tėvų globos netekę vaikai. Socialiniai darbuotojai, teikiantys socialinę priežiūrą Šiaulių rajono socialinės rizikos šeimoms, pastebi, kad ne tik socialinės rizikos šeimos, bet ir šeimos, kurios neįrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą, neretai patenka į krizines situacijas ar susiduria su socialinės rizikos veiksniais, pažeidžiančiais šeimos santykių pusiausvyrą ir sutrikdančiais sėkmingą šeimos funkcionavimą. Savalaikių ir efektyvių kompleksinių paslaugų krizinėse situacijose esantiems tėvams, auginantiems vaikus, teikimas turėtų prisidėti prie socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimo. Laiku suteikus tinkamą pagalbą, ypatingą dėmesį skiriant tėvų socialinių bei pozityvios tėvystės įgūdžių ugdymui, galima užkirsti kelią krizių užsitęsimui bei naujų problemų atsiradimui.

2017 m. pradėtas įgyvendinti projektas „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Šiaulių rajone“ jau išibėgėjo. Projekto partneriai – Socialinės integracijos centras, VšĮ „Eterna Vita“ ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono skyrius – užtikrina nenutrūkstamą Bendruomeninių šeimos namų veiklą, sudarydami sąlygas Šiaulių rajone gyvenančioms šeimoms gauti kompleksiskai teikiamas paslaugas ir padėdami įveikti iškilusius sunkumus ir krizes bei derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus. Tikimasi, kad įgyvendinus projektą Šiaulių rajone sumažės į socialinės rizikos sąrašą įtrauktų šeimų ir jose augančių vaikų skaičius. Projekto metu dėl vykdomų mokymų, konsultacijų ir renginių užtikrinamas aktyvesnis bendravimas šeimose ir tarp šeimų, skatinamas rajono gyventojų savarankiškumas, visuomeniškumas, kūrybiškumas. Kartu prisidedama prie tokių problemų kaip vaikų nepriežiūra, bedarbystė, skurdas, nevaldomos įtampos šeimos narių tarpusavio santykiuose ir panašių sprendimo.

2017 metais vykdant projektą suteiktos šios paslaugos:

- individualios psichologo konsultacijos 65 asmenims;
- grupinės psichologo konsultacijos 27 asmenims;
- individualios teisininko konsultacijos 30 asmenų;
- teisininko konsultacijos 5 šeimoms;
- šeimų klubų užsiėmimuose dalyvavo 81 asmuo;
- šeimų mokyklėlių užsiėmimuose dalyvavo 29 asmenys;
- šeimų renginiuose dalyvavo 20 asmenų;
- paskaitose tėvams dalyvavo 33 asmenys;
- šeimų stovykloje dalyvavo 5 asmenys.

Per 36 projekto įgyvendinimo mėnesius numatoma suteikti kompleksinę pagalbą ne mažiau nei 223 asmenims.

Atsižvelgiant į tai, kad vienas iš pagrindinių siekių yra vaikų, augančių vaikų globos namuose, skaičiaus mažinimas, 2018 m. daug dėmesio numatoma skirti globos šeimoje ir įvaikinimo populiarinimui, skatinant šeimas ryžtis priimti globotinius į savo namus. Konsultavimo, informavimo ir tarpininkavimo paslaugos buvo teikiamos visiems pagal poreikį.

2017 m. asmenims su sunkia negalia teikiamų paslaugų poreikis buvo visiškai tenkinamas, nes šios paslaugos buvo finansuojamos iš valstybės biudžeto tikslinių specialiosios dotacijos lėšų bei asmens lėšų. Nenutrūkstamai tęsiama ir būsto bei gyvenamosios aplinkos pritaikymo neįgaliesiems programa. 2018 metais svarbu išlaikyti teikiamų socialinių paslaugų įvairovę bei apimtį, o esant finansinėms galimybėms – didinti teikiamų nestacionarių paslaugų apimtį bei didinti socialinių darbuotojų kompetencijas.

Socialinių paslaugų finansavimui panaudotų lėšų suvestinė

14 lentelė

Eil. Nr.	Finansavimo šaltiniai	2014 m. tūkst. Eur	2015 m. tūkst. Eur	2016 m. tūkst. Eur	2017 m. tūkst. Eur
1.	Savivaldybės biudžetas	528,31	756,10	901,6	1001,4
2.	Valstybės biudžeto specialioji tikslinė dotacija	541,04	518,60	507,8	603,1
3.	Valstybės biudžetas	456,23	464,0	499,8	535,6
4.	ES lėšos	-	-	-	236,9

Lėšų didėjimui įtakos turėjo paslaugų gavėjų skaičiaus augimas, paslaugas teikiančių įstaigų skaičiaus didėjimas bei paslaugos kainų ir asmens gaunamų pajamų pokyčiai.

III SKYRIUS

UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS 2018 METAMS

Prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys

Įgyvendinant Šiaulių rajono plėtros strateginio plano 2017–2023 metams tikslą – socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas, išskiriamas vienas iš svarbiausių šio tikslo pasiekimui keliamų uždavinių – užtikrinti socialinių paslaugų kokybę, įvairovę ir prieinamumą, skatinti socialinę integraciją.

Atsižvelgiant į rajono socialinę demografinę situaciją, Šiaulių rajono savivaldybėje prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės yra šios: neįgalieji, senyvo amžiaus asmenys, socialinės rizikos vaikai, socialinės rizikos šeimos, likę be tėvų globos vaikai, asmenys, patyrę socialinę riziką.

Šios socialinės grupės yra menkiau integruotos į visuomenę, turi mažiau arba visai neturi galimybių dalyvauti visuomenės gyvenime.

Vertinant Šiaulių rajono socialinę demografinę situaciją, išskiriamos šios prioritetinės socialinių paslaugų plėtros kryptys:

1. ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos tėvų globos netekusiems vaikams;
2. socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo namuose paslaugų plėtojimas vaikus auginančioms šeimoms, patyrusioms socialinę riziką;
3. ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos pagyvenusiems asmenims ir suaugusiems su negalia;
4. pagalbos į namus paslaugos pagyvenusiems ir neįgaliesiems rajono gyventojams;
5. socialinės priežiūros paslaugos (laikino apgyvendinimo) socialinės rizikos suaugusiems asmenims, kurie dėl įvairių priežasčių neturi kur ar negali vieni gyventi;
6. bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, plėtojant paslaugų neįgaliesiems bei senyvo amžiaus asmenims teikimą.

Priemonių planas

15 lentelė

Tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI (ŠEIMAI) UGDYTI AR STIPRINTI GEBĖJIMUS IR GALIMYBES SPREŠTI SAVO SOCIALNES PROBLEMAS, PALAIKYTI SOCIALINIUS RYŠIUS SU VISUOMENE, TAIP PAT PADĖTI ĮVEIKTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos tūkst. Eur	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1.1. Atnaujinti ir plėsti Šiaulių rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą	1.1.1. Plėtoti Šiaulių rajono socialinių paslaugų infrastruktūrą	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Įkurta 16 naujų socialinės globos vietų ir 6 socialinės priežiūros vietos
1.2. Skatinti vaikų dienos centrų kūrimąsi ir plėtrą Šiaulių rajone	1.2.1. Finansuoti vaikų, augančių socialinės rizikos bei socialiai remtinose šeimose, maitinimą Lietuvos krikščioniško fondo Ginkūnų vaikų dienos centre, VšĮ „Eterna Vita“ vaikų dienos centre „Vaikystės spalvos“ Kuršėnų mieste, Tarptautinės žmogaus gerovės asociacijos Meškuičių ir Kairių vaikų dienos centruose bei Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Šiaulių rajono vaikų dienos centre	Savivaldybės biudžeto lėšos 19,3	Savivaldybės administracija, Vaikų dienos centrai	Vaikų iš socialinės rizikos ir socialiai remtinių šeimų skaičius apie 70
1.3. Organizuoti budinčių globotojų, globėjų (rūpintojų), tėvių (globėjų) paiešką, atranką, mokymus, skatinti ir remti globą šeimoje, šeimynas Šiaulių rajone	1.3.1. Informuoti visuomenę apie įvaikinimą, globą (rūpybą), budinčius globotojus, skatinti prisidėti prie stacionarios socialinės globos mažinimo		Savivaldybės administracija, GIMK	Nuolatinės informacijos teikimas
	1.3.2. Finansuoti socialinės globos paslaugas šeimynose gyvenantiems tėvų globos netekusiems vaikams	Savivaldybės biudžeto lėšos 45,0 Valstybės biudžeto lėšos (globos rūpybos išmoka) 120,1	Savivaldybės administracija, Šeimynos	36 globojami vaikai Viena naujai įkurta šeimyna

Tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI (ŠEIMAI) UGDYTI AR STIPRINTI GEBĖJIMUS IR GALIMYBES SPREŠTI SAVO SOCIALNES PROBLEMAS, PALAIKYTI SOCIALINIUS RYŠIUS SU VISUOMENE, TAIP PAT PADĖTI ĮVEIKTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ				
	1.3.3. Papildomai finansuoti pilnamečių globotinių, besimokančių ugdymo įstaigose ir gyvenančių šeimynose, išlaikymą	Savivaldybės biudžeto lėšos 10,0	Savivaldybės administracija, Šeimynos	8–10 vaikų
	1.3.4. Vienkartinės finansinės pagalbos skyrimas šeimynoms materialinės bazės stiprinimui	Savivaldybės biudžeto lėšos 15,0 Eur	Savivaldybės administracija, Šeimynos	3 šeimynos
	1.3.5. Finansuoti socialinės globos paslaugas šeimose gyvenantiems tėvų globos netekusiems vaikams	Valstybės biudžeto lėšos (globos, rūpybos išmoka) 347,1	Savivaldybės administracija	
1.4. Plėtoti socialines paslaugas Šiaulių rajone	1.4.1. Plėtoti specialiojo transporto paslaugų teikimą socialinių paslaugų gavėjams	Savivaldybės biudžeto lėšos	Socialinių paslaugų centras	180 asmenų
	1.4.2. Finansuoti socialinių paslaugų teikimo išlaidas Kuršėnų vaikų globos namuose	Valstybės biudžeto lėšos 111,5 75,0 (globos rūpybos išmoka) Savivaldybės biudžeto lėšos 538,8 ES lėšos 2,7	Savivaldybės administracija Kuršėnų vaikų globos namai	50 vaikų
	1.4.3. Socialinės priežiūros (pagalba į namus) paslaugų teikimo efektyvinimas	Savivaldybės biudžeto lėšos 166,6	Socialinių paslaugų centras	117 paslaugų gavėjų
	1.4.4. Finansuoti ilgalaikės / trumpalaikės	Valstybės biudžeto	Savivaldybės administracija	apie 130 asmenų

Tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI (ŠEIMAI) UGDYTI AR STIPRINTI GEBĖJIMUS IR GALIMYBES SPREŠTI SAVO SOCIALNES PROBLEMAS, PALAIKYTI SOCIALINIUS RYŠIUS SU VISUOMENE, TAIP PAT PADĖTI ĮVEIKTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ				
	socialinės globos paslaugas neįgaliems ir senyvo amžiaus asmenims	lėšos 141,5 Savivaldybės biudžeto lėšos 133,6		
	1.4.5 Finansuoti apgyvendinimo savarankiško gyvenimo namuose paslaugų teikimą	Savivaldybės biudžeto lėšos 3,6	Savivaldybės administracija VšĮ „Senolių namai“	1 asmuo
	1.4.6. Tęsti dienos socialinės globos paslaugų finansavimą sutrikusio intelekto asmenims	Valstybės biudžeto lėšos 71,5 Savivaldybės biudžeto lėšos 17,0	Savivaldybės administracija VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“	25 asmenys
	1.4.7. Aprūpinti neįgalius asmenis techninės pagalbos priemonėmis	Valstybės biudžeto lėšos	Socialinių paslaugų centras	500 asmenų
	1.4.8. Įgyvendinti projektą „Integrali pagalba į namus Šiaulių rajone“	ES lėšos 37,7	Socialinių paslaugų centras	20 asmenų
1.5. Sukurti krizių įveikimo pagalbos sistemą, teikti ir plėtoti krizių įveikimo pagalbos paslaugas krizės išsivystymui šeimoms ir (arba) asmenims Šiaulių rajone	1.5.1. Tęsti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos teikimą socialinę riziką patyrusioms šeimoms, auginančioms vaikus	Valstybės biudžeto lėšos 218,2	Socialinių paslaugų centras Kuršėnų VGN GIMK	apie 168 šeimos
	1.5.2. Finansuoti suaugusių socialinės rizikos asmenų apgyvendinimo paslaugas nakvynės namuose, krizių centre	Savivaldybės biudžeto lėšos 5,0	Savivaldybės administracija, paslaugas teikianti įstaiga	6 socialinės rizikos grupei priklausantys asmenys
	1.5.3 Paramos maisto produktais ir higienos prekėmis labiausiai skurstantiems gyventojams programos įgyvendinimas	ES lėšos 122,0 Savivaldybės biudžeto lėšos 6,0 Valstybės biudžeto lėšos 22,1	Savivaldybės administracija	4 000 asmenų

Tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI (ŠEIMAI) UGDYTI AR STIPRINTI GEBĖJIMUS IR GALIMYBES SPREŠTI SAVO SOCIALNES PROBLEMAS, PALAIKYTI SOCIALINIUS RYŠIUS SU VISUOMENE, TAIP PAT PADĖTI ĮVEIKTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ				
	1.5.4. Kompleksinės paslaugos suaugusiems socialinės rizikos asmenims ir šeimoms krizinės situacijos atvejais	Savivaldybės biudžeto lėšos 0,0	Savivaldybės administracija	2–3 šeimos
	1.5.5 Kompleksinės paslaugos šeimai	ES lėšos 95,1	Savivaldybės administracija, Partneriai	223 paslaugos gavėjai
1.6. Pritaikyti Šiaulių rajono savivaldybės gyvenamuosius būstus ir gyvenamąją aplinką specialių poreikių turintiems asmenims	1.6.1. Tęsti būsto ir gyvenamosios aplinkos neįgaliesiems pritaikymo programą: keltuvų ir nuovažų įrengimas, sunkiai prieinamų erdvių pritaikymas	Valstybės biudžeto lėšos 21,8 Savivaldybės biudžeto lėšos 22,3	Savivaldybės administracija	4 būstai
1.7. Remti ir skatinti socialinės reabilitacijos renginių Šiaulių rajono neįgaliesiems organizavimą ir dalyvavimą tokiuose renginiuose šalyje bei užsienyje	1.7.1. Tęsti socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų finansavimą	Valstybės biudžeto lėšos 63,4 Savivaldybės biudžeto lėšos 12,1	Savivaldybės administracija, Nevyriausybinių organizacijos	10 projektų
1.8. Skatinti bendradarbiavimą su NVO ir kitomis įstaigomis, organizacijomis, plėtojant socialinių paslaugų teikimą ir skatinant savanorystę Šiaulių rajone	1.8.1. Skatinti NVO, dirbančių socialinio darbo srityje ir siekiančių mažinti socialinę atskirtį, veiklą ir bendradarbiavimą	Savivaldybės biudžeto lėšos	Socialinių paslaugų centras NVO	Bendrųjų socialinių paslaugų plėtra ir jų priartinimas prie žmogaus – kvalifikuota pagalba asmens gyvenamojoje vietoje bei galimybė laiku nustatyti problemas bei paslaugos poreikį
1.9. Vykdyti ir plėtoti socialinės apsaugos prevencines priemones ir programas Šiaulių rajone	1.9.1. Smurtinio elgesio mažinimo programa	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija VšĮ Šiaulių r. PSPC VšĮ Šiaulių centro poliklinika	25 programos dalyviai

Tikslas, įrašytas Socialinių paslaugų plano I dalyje SUDARYTI SĄLYGAS ASMENIUI (ŠEIMAI) UGDYTI AR STIPRINTI GEBĖJIMUS IR GALIMYBES SPREŠTI SAVO SOCIALNES PROBLEMAS, PALAIKYTI SOCIALINIUS RYŠIUS SU VISUOMENE, TAIP PAT PADĖTI ĮVEIKTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ				
	1.9.2. Priklausomybės nuo alkoholio prevencijos programa	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	5 programos dalyviai
1.10. Didinti Šiaulių rajono socialinių darbuotojų kompetencijas	1.10.1. Mokymai, supervizijos, seminarai	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	15 specialistai

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai

16 lentelė

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas	
		2017 m.	2018 m.	2019 m.
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms, tūkst. Eur	1 001,4	1 099,9	1 100,0
1.1.	<i>Palyginti su bendru savivaldybės biudžetu, proc.</i>	2,93	2,82	2,82
2.	LR valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, tūkst. Eur (<i>soc. riz., sunki negalia, Kuršėnų vaikų globos namai</i>)	603,1	542,7	543,0
2.1.	<i>Socialinės rizikos šeimų socialinei priežiūrai organizuoti, tūkst. Eur</i>	177,2	218,2	218,2
2.2.	<i>Asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti, tūkst. Eur</i>	275,4	213,0	213,0
2.3.	<i>Vaikų globos (rūpybos) išmokoms</i>	-		
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Eur	236,9	257,5	260,0
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas, tūkst. Eur	477,2	477,6	477,6
5.	Kitos lėšos, tūkst. Eur (valstybės biudžeto lėšos socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektams finansuoti, būsto pritaikymo neįgaliesiems lėšos, globos (rūpybos) išmokos ir kt.)	562,7	680,0	680,0

Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas

2017 metais pagrindiniai teikiamų socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai išliko tie patys, kaip ir ankstesniais metais – savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšos bei Europos Sąjungos fondų lėšos. Jie priklausė nuo teisinių aktų pasikeitimo, parengtų ir vykdomų projektų ir kt.

Socialinių paslaugų finansavimo iš savivaldybės biudžeto būdai

17 lentelė

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos (tūkst. Eur)	
		2017 m.	2018 m.
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	15,6	24,9
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas	853,2	857,6
	Iš jų:		
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms (Kuršėnų vaikų globos	703,9	754,9

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos (tūkst. Eur)	
		2017 m.	2018 m.
	namai, Socialinių paslaugų centras, Meškuičių ir Kuršėnų ligoninių globos padaliniai, „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“)		
2.2.	Regionų socialinių paslaugų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	149,3	102,7
2.3.	Nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	-	-
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybiniams organizacijoms	-	-
4.	Finansavimas vykdančiam socialinių paslaugų programoms	132,6	217,4

Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai

Siekiant plėsti socialinių paslaugų infrastruktūrą rajone bei gerinti socialinių paslaugų kokybę būtina užtikrinti žmogiškųjų išteklių plėtrą investuojant į socialinių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, įdarbinant daugiau darbuotojų.

Savivaldybės finansinių galimybių palyginimas su numatytais priemonių finansavimu

Šiaulių rajono socialinių paslaugų plane numatyta teikti priemonių įgyvendinimas priklauso nuo savivaldybės finansinių galimybių, kurios, kaip ir daugelyje Lietuvos savivaldybių, yra ribotos. 2018 metais numatytos priemonės bus finansuojamos iš savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų bei Europos Sąjungos fondų lėšų. Vienas iš pagrindinių uždavinių – išlaikyti esamų paslaugų teikimą ir, atsižvelgiant į finansines galimybes, išplėsti esamų paslaugų apimtį, užtikrinant organizuojamų paslaugų kokybę.

Savivaldybėje organizuojamų socialinių paslaugų įvertinimas

Didėjant pensinio amžiaus asmenų skaičiui, palaipsniui didėja ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikis, kuris šiandien yra tenkinamas. Pagrindinė problema – nepakankamai tenkinamas laikino gyvenimo ir visiškai netenkinamas laikino apnakvindinimo paslaugų poreikis suaugusiems socialinės rizikos asmenimis.

Lyginant su ankstesniais metais, Šiaulių rajono gyventojų socialinių paslaugų poreikiai yra tenkinami vis geriau, tačiau vis dar neužtikrinamas visiškas šių poreikių tenkinimas. Vis aktyviau į socialinių paslaugų teikimą įsitraukia nevyriausybinių organizacijų, kurios pakankamai aktyviai dalyvauja įgyvendinant įvairius projektus, iš įvairių šaltinių gautas lėšas naudoja socialinių paslaugų organizavimui. Nevyriausybinių organizacijų, tarpininkaudamos sprendžiant įvairias socialines problemas, įtraukia gyventojus į bendruomenės veiklą. Sprendžiant neįgaliųjų problemas, tikimasi Neįgaliųjų reikalų komisijos aktyvios veiklos.

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖ

Socialinių paslaugų plėtros vizija

Sistemiškai plėtojant socialinių paslaugų sistemą tikimasi, jog prioritetinės socialinių paslaugų gavėjų grupės gaus jų poreikius tenkinančias bei geros kokybės socialines paslaugas, padedančias sumažinti socialinę atskirtį ir dėl jos kylančias problemas. Socialinės paslaugos turėtų

būti orientuotos į tuos asmenis, kuriems jų tikrai reikia. 2018 m. bus siekiama įkurti įstaigą, kuri teiktų socialines paslaugas suaugusiems socialinės rizikos asmenims.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 patvirtintas Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metais veiksmų planas. Įgyvendinant šį planą bus siekiama 2018–2020 metų laikotarpiu numatyti nuoseklius ir koordinuotus veiksmus, skatinančius perėjimo iš institucinės socialinės globos prie paslaugų neįgaliesiems suaugusiems asmenims, turintiems proto ar (ir) psichikos negalią, vaikams ir jaunimui, turintiems proto ar (ir) psichikos negalią ir likusiems be tėvų globos vaikams, įskaitant kūdikius, šeimoms bendruomenėje ir pagalbos šeimai, globėjams (rūpintojams) sistemos kūrimą, kompleksinių paslaugų šeimai teikimo bei integralios pagalbos namuose paslaugų plėtrą.

Taip pat labai aktualus yra bendradarbiavimo tarp valstybinių, savivaldybės, nevyriausybinių ir privačių organizacijų, kurios teikia socialines paslaugas, plėtojimas. Didėjanti specialistų socialiniam darbui darbo patirtis ir kompetencija pagerins teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

Prognozuojamos socialinės paslaugos

Teikiant socialines paslaugas, planuojant jų mastą ateinantiems 3 metams, ir toliau bus orientuojamasi į pagrindines socialinių paslaugų gavėjų grupes: neįgaliuosius, senyvo amžiaus asmenis, socialinės rizikos šeimoms ir be tėvų globos likusius vaikus, suaugusius socialinės rizikos asmenis. Pagrindinėms socialinių paslaugų gavėjų grupėms tikslinga teikti ir plėtoti:

- neįgaliesiems asmenims bei senyvo amžiaus asmenims – pagalbą į namus, bendrųjų socialinių paslaugų prieinamumą bei integralios pagalbos (slauga ir socialinė globa namuose) paslaugas rajone;
- socialinės rizikos šeimoms bei šeimoms, turinčioms problemų – gerinti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų kokybę bei plėtoti kompleksinių paslaugų šeimai teikimą;
- gerinti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų kokybę;
- likusiems be tėvų globos vaikams – skatinti įvaikinimą, globą (rūpybą), plėsti ilgalaikės bei trumpalaikės globos paslaugas šeimynose bei šeimose, teikti GIMK (globėjų (rūpintojų) ir tėvių mokymas ir konsultavimas) paslaugas.

Vykdamas perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų pertvarką, savivaldybėje būtina plėtoti ir remti nestacionarias bendruomenines paslaugas. Tokio pobūdžio paslaugos yra prioritetingos, labiau atitinka šiuolaikinę paslaugos gavėjo gerovę. Paslaugos, kurios yra artimiausios ateities siekiamybė, turėtų būti: ilgalaikė / trumpalaikė socialinė globa šeimynose (šiuo metu jų yra trys), profesionalūs globėjai tėvų globos netekusiems vaikams, grupiniai gyvenimo namai vaikams ir jaunuoliams su negalia, laikino „atokvėpio“ paslaugos. Vaikų globos namų ir šeimynų buvusiems globotiniams, turintiems emocijų bei intelekto sutrikimų reikalinga tolimesnė pagalba integruojantis į visuomenę. Tikslinga būtų įsteigti Jaunimo namus – pakopą jaunuolių kelyje į savarankišką gyvenimą.

Kuršėnų vaikų globos namuose yra potencialios galimybės plėtoti bendruomeninių paslaugų vaikams ir šeimai infrastruktūrą, įkurti Globos centrą, kuris teiks dienos, savaitės socialinės globos paslaugas, laikino „atokvėpio“ paslaugas mamoms (tėvams) su kūdikiais (vaisiais) socialinių įgūdžių formavimui, būsto paieškai, vaikų ir tėvų atskirties mažinimui, vaikų dienos priežiūros ir popamokinio ugdymo paslaugoms, informacijos sklaidą, globėjų tėvių mokymus ir konsultavimą pagal GIMK programą.

Planuojama įgyvendinti apsaugoto būsto idėją jaunuoliams, paliekantiems institucinę globą. Teikti mobilios komandos pagalbą krizinę situaciją patyrusioms šeimoms pagal šeimų gyvenamąją vietą bet kuriuo paros metu.

Socialinių paslaugų centro įgyvendinamas projektas „Integrali pagalba Šiaulių rajone“, finansuojamas Europos struktūrinių fondų lėšomis. Projekto trukmė – 33 mėn. Suburtos dvi mobilios integralios pagalbos (socialinė globa ir slauga) komandos. Paslaugas teiks neįgaliesiems

darbingo amžiaus ir senyvo amžiaus asmenims bei konsultacinę pagalbą jų šeimos nariams Šiaulių rajone. Dienos socialinė globa ir slaugą numatoma teikti ne mažiau kaip 20-iai asmenų.

VšĮ „Dienos centras sutrikusio intelekto asmenims“ išsiaiškinusi poreikį numato viziją 2018–2020 metais įkurti Grupinius gyvenimo namus, kuriuose būtų teikiamos šios socialinės paslaugos: laikino atokvėpio, grupinio gyvenimo namų. Bus vykdoma dienos socialinės globos paslaugų plėtra.

Planuojama, kad Grupiniuose gyvenimo namuose gyventų iki 10 nesavarankiškų ir dalinai savarankiškų protinės ir kompleksinės negalios asmenų.

Asmenims Grupiniuose gyvenimo namuose būtų sudarytos palankesnės sąlygos įgyti ir išlaikyti didžiausią įmanomą savarankiškumą, visus fizinius, protinius, socialinius ir profesinius gebėjimus (Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 26 str.). Gyvenant grupiniuose gyvenimo namuose būtų labiau ugdomas asmenų su negalia savarankiškumas, neįgalieji turėtų daugiau įsipareigojimų ir galimybių mokytis vieni iš kitų.

Būtina telkti nevyriausybinės organizacijas darbui su žmonėmis, patyrusiais socialinę atskirtį dėl neįgalumo. Teikiant socialines paslaugas, svarbu bendradarbiauti ir dirbti komandoje. Socialinės paslaugos turi būti teikiamos kompleksiskai bei derinamos su kitomis socialinės ir sveikatos apsaugos formomis.

Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis

Tikimasi, kad lėšos, skiriamos socialinėms paslaugoms iš savivaldybės biudžeto, nemažės, nes esant demografinėi kaitai, augs žmonių, kuriems bus reikalingos paslaugos, skaičius. Be to, nuolat kinta ilgalaikės socialinės globos paslaugų kainos globos namuose. Dėl šių priežasčių didės našta savivaldybės biudžetui, finansuojant paslaugas mažas pajamas gaunantiems asmenims. Socialinėms paslaugoms skiriamų lėšų dalis kiekvienais metais turėtų didėti, taip pat tikslinga būtų didesnę dėmesį skirti bendruomeninių paslaugų plėtrai.

Išteklių prognozė ateinantiems 3 metams

Numatoma, jog socialinių paslaugų poreikis socialinės atskirties žmonių grupei nežymiai kis, todėl bus stengiamasi šį poreikį realizuoti įvairiais būdais per skirtingas funkcijas atliekančias institucijas, įstaigas ir organizacijas. Numatyti rajono biudžetą 3 metams yra sudėtinga, todėl planuojant socialines paslaugas, bus atsižvelgiama į savivaldybės biudžeto galimybes. Numanoma, kad pagrindiniai teikiamų socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai bus savivaldybės biudžetas, valstybės specialiosios tikslinės dotacijos lėšos savivaldybių biudžetams ir Europos Sąjungos paramos lėšos. Aktualu, kad būtų užtikrintas jau paskirtų ir skiriamų socialinių paslaugų teikimas, jų tęstinumas bei finansavimas.

Valstybinių socialinių paslaugų poreikis

18 lentelė

Socialinių paslaugų rūšys (nurodyti pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Ilgalaikė socialinė globa asmenims su proto ir psichine negalia	5
Trumpalaikė socialinė globa asmenims su proto ir psichine negalia	-

VI SKYRIUS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planą įgyvendina Socialinės paramos skyrius, VTAS kartu su kitais savivaldybės administracijos padaliniais, socialines paslaugas teikiančiomis įstaigomis bei organizacijomis.

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai

Šiaulių rajono savivaldybės socialinių paslaugų planas bus vertinamas baigiantis kalendoriniams metams, atsižvelgiant į vykdomą savivaldybės biudžetą.

Plano vertinimo rezultatai bus aptariami su socialines paslaugas teikiančių įstaigų vadovais, savivaldybės administracijos atstovais, nevyriausybinėmis organizacijomis asmenimis, atsakingais už plano vertinimą, rengimą ir priežiūrą. Jo metu aptariamos iškilusios kliūtys plano įgyvendinimui, laukiamų rezultatų pasiekimui, ieškoma būdų kliūčių šalinimui. Įvertinus atliktus darbus, bus planuojamos socialinės paslaugos 2018 metams.

Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas

Pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai vertinami pagal Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104:

- savivaldybės biudžeto išlaidos per metus socialinėms paslaugoms, tenkančioms vienam savivaldybės gyventojui, - 26,58 Eur;
- valstybės skirtų dotacijų santykis su savivaldybės biudžeto lėšomis, skiriamomis socialinėms paslaugoms, - 60,23 proc.;
- socialinių paslaugų (įskaitant bendrąsias socialines paslaugas) gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi – 9,84 proc.;
- socialinės globos ir socialinės priežiūros gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi – 2,89 proc.;
- regioninių socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su kitų socialinių paslaugų (išskyrus bendrąsias socialines paslaugas) gavėjais – 7,73 proc.;
- socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybės įstaigose, tenkantis 10 tūkst. savivaldybės gyventojų – 29 darbuotojai;
- socialinių paslaugų poreikio patenkinimo procentas (asmenų (šeimų), kuriems patenkintas socialinių paslaugų poreikis, santykis su asmenų (šeimų) skaičiumi, kuriems įvertintas socialinių paslaugų poreikis – 98,4 proc.

Pasiekti rezultatai, įgyvendinti tikslai ir uždaviniai bus analizuojami pasitarimuose, bendrų susirinkimų metu, bendradarbiaujant su socialinių paslaugų įstaigų vadovais bei darbuotojais, seniūnijų socialiniais darbuotojais, nevyriausybinių organizacijų atstovais. Bus įvertinti kintantys veiksniai ar susidariusios aplinkybės, turinčios įtakos socialinių paslaugų plano įgyvendinimui.

Vertinant socialinių paslaugų planą bus žiūrima, ar pasiekti laukti rezultatai, ar įgyvendinamos visos priemonės rezultatams pasiekti, ar skirtos numatytos lėšos. Analizuojami veiksniai, kurie gali turėti reikšmės numatytiems rezultatams pasiekti, ir numatomos priemonės neigiamiems veiksniams pašalinti.

Siekiant sėkmingo socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, visos savivaldybėje teikiamos socialinės priežiūros ir socialinės globos paslaugos registruojamos Socialinės paramos informacinėje sistemoje (SPIS).

Įvykdytų priemonių efektyvumas bus vertinamas lyginant 2018 m. socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus su 2017 m. pasiektomis šių kriterijų reikšmėmis.